

*Jerzy Okoński, Barbara i Andrzej Szpunar***Mikroregion osadniczy wczesnego średniowiecza w dolinie środkowej Wisłoki
w świetle badań w 2008 roku**

Publikacja materiałów z okresu wczesnego średniowiecza z doliny środkowej Wisłoki (J. Okoński, B., A. Szpunar 2002) była podsumowaniem wstępnego etapu badań nad tą problematyką. Inwentaryzacja w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski na tym terenie pozwoliła z jednej strony zweryfikować i uporządkować wcześniejsze materiały, z drugiej zaś zaowocowała przeprowadzeniem systematycznych poszukiwań terenowych i ujawnieniem licznych, nowych stanowisk z wczesnego średniowiecza. Badania powierzchniowe w dolinie środkowej Wisłoki ujawniły na terenie pogranicza Karpat i Kotliny Sandomierskiej, na długości kilkunastu kilometrów doliny rzeki na obu jej brzegach, bardzo wiele ważnych i interesujących stanowisk z materiałami z wczesnego średniowiecza. Ewidencja w systemie AZP ujawniła na terenie środkowej części doliny Wisłoki, na odcinku od Podgrodzia i Stasiówki w gminie Dębica, pow. dębickiego po Przecław i Błonie w gm. Przecław, pow. mieleckiego (arkusze AZP o numerze 100-70, 100-71, 101-70, 101-71, 102-70, 102-71, 103-70, 103-71) blisko 130 stanowisk o różnicowanym charakterze. Występują na tym terenie m.in. rozległe stanowiska osadowe (o powierzchni co najmniej kilku hektarów, np.: Góra Motyczna, stan. 37; Nagoszyn, stan. 10; Żyraków, stan. 3), interesujące ciałopalne cmentarzysko kurhanowe na stan. 1 w Brzeźnicy, gm. loco (B., A. Szpunar 1998), a w najbliższej okolicy wielkie, karpackie grodzisko wielodziałowe na stanowisku 1 w Braciejowej, gm. Dębica. (M. Parczewski 1986, tu wcześniejsza literatura). Łącznie zlokalizowano na omawianym terenie 65 śladów osadnictwa, 64 osady, 1 cmentarzysko oraz 1 skarb. To ostatnie stanowisko stanowi przypadkowe odkrycie na wzgórzu przy ul. Kraszewskiego w Dębicy naczyń z monetami m.in. arabskimi oraz ozdobami. Skarb znaleziony w latach 20. ubiegłego wieku niestety zaginął (A. Kunysz 1960, s.116).

Publikując przed kilku zaledwie laty ten ważny i bardzo interesujący zespół stanowisk wczesnośredniowiecznych, sformułowaliśmy kilka charakteryzujących go cech. Jedną z nich jest silne zniszczenie, będące w wielu przypadkach ostatnią fazą istnienia poszczególnych stanowisk. Prowadzone przez autorów badania powierzchniowe na większości obszarów AZP w dorzeczu środkowej Wisłoki oraz prowadzenie lub udział w badaniach wykopaliskowych, realizowanych przy różnych okazjach na stanowiskach osadowych: nr 3 w Górze Motycznej, gm. Żyraków (J. Okoński, B., A. Szpunar 1999a),

nr 3 w Żyrakowie gm. Żyraków (J. Okoński, B., A. Szpunar 1999b), nr 11 w Stasiówce, gm. Dębica (J. Okoński, B., A. Szpunar 2002) oraz na cmentarzysku kurhanowym na stan. 1 w Brzeźnicy, gm. Dębica (B., A. Szpunar 1998), jednoznacznie wskazują na taki ich stan i pozwalają sformułować opinię o złym stanie zachowania niemałej części stanowisk archeologicznych na tym terenie.

Na około 20 stanowiskach wczesnośredniowiecznych (co stanowi blisko 1/3 zinwentaryzowanych w dolinie środkowej Wisłoki 64 stanowisk o charakterze osadowym, określonym zgodnie z metodyką badań AZP) widoczne były w trakcie prowadzenia badań powierzchniowych rozorywane obiekty archeologiczne (do nawet kilkunastu na jednym stanowisku; w trakcie badań AZP materiał często inwentaryzowano oddzielnie z poszczególnych, rozorywanych skupisk spalenizny, polepy i przepalonych kamieni, odpowiadających według rozmaitych autorów badaniom rozorywanym obiektom archeologicznym). Na kilku stanowiskach stwierdzono też wyorywane, rozległe plamy warstwy akumulacyjnej ze spalenizną, polepą i zabytkami. W trakcie badań wykopaliskowych, prowadzonych w okresie ostatnich miesięcy na kilku stanowiskach w dolinie środkowej Wisłoki, udało się zweryfikować charakter i wyjaśnić zróżnicowaną genezę takich warstw. Szerokopłaszczyznowe badania na stanowisku 3 w Żyrakowie (por. artykuł w niniejszym tomie MSROA) oraz badania na stanowisku 3 w Górze Motycznej (por. niżej) ujawniły, iż widoczna na ich powierzchni warstwa odpowiadała rozorywanym skupiskom budynków, tworzących poszczególne zagrody wczesnośredniowiecznych wsi o zróżnicowanej organizacji, zabudowie i charakterze. W trakcie eksploracji warstwy o kilkunastocentymetrowej miąższości wyodrębniały się pod nią poszczególne, zróżnicowane funkcjonalnie obiekty poszczególnych zagród (budynki, jamy, paleniska). Badania na stanowiskach 9 i 10 w Nagoszynie, gm. Żyraków, ujawniły też jednak inny charakter skupisk warstwy akumulacyjnej, widocznej na licznych stanowiskach w dolinie środkowej Wisłoki. Na wymienionych stanowiskach warstwa wyorywana i rejestrowana w trakcie prospekcji na powierzchni uprawnych pól była wynikiem redeponowania treści antropogenicznych, erodowanych z obiektów zlokalizowanych na wyżej położonych partiach wymienionych stanowisk archeologicznych.

Zespół stanowisk wczesnośredniowiecznych w dolinie środkowej Wisłoki doczekał się w ostatnim okresie tak bardzo

potrzebnych badań wykopaliskowych, które znacznie poszerzyły wiedzę o problematyce tego interesującego i ważnego mikroregionu osadniczego. Oceniając bardzo pozytywnie podjęcie badań wykopaliskowych musimy jednocześnie wyrazić pogląd, iż to tylko wstępne, symboliczne wręcz rozpoznanie tego bardzo interesującego mikroregionu osadniczego. Ważnym etapem jego poznawania była też w ostatnim okresie publikacja materiałów ze stanowiska w Tuszynie (K. Łojowska 2004).

Struktury osadnicze, podobne do mikroregionu doliny środkowej Wisłoki, są charakterystyczne dla wczesnego średniowiecza w podobnych strefach krajobrazowych (J. Podgórska-Czopek 2006; J. Poleski 2006).

Potencjalne możliwości poznawcze zlokalizowanych w dolinie środkowej Wisłoki stanowisk wczesnośredniowiecznych ilustruje najpełniej stanowisko 3 w Żyrakowie, gm. Żyraków. Rozległe badania ratownicze prowadzone były na tym stanowisku w ramach przygotowań do budowy autostrady A4 na terenie województwa podkarpackiego. Realizowała je Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Wynikiem eksploracji do końca 2008 roku jest odkrycie i zbadanie na powierzchni ponad 460 arów rozległej wsi wczesnośredniowiecznej. Jej powierzchnia wynosiła wedle aktualnych szacunków około 24 hektarów, z których około 1/3 znajduje się w granicach linii rozgraniczenia inwestycji i podlega wyprzedzającym badaniom ratowniczym, zgodnie z obowiązującymi standardami ochrony dziedzictwa archeologicznego. Wynikiem dotąd przeprowadzonych badań jest odkrycie ponad 2500 obiektów, wśród których wyróżnia się 120 wczesnośredniowiecznych obiektów zagłębionych lub zróżnicowanych konstrukcji słupowych (J. Okoński 2008 oraz artykuł w niniejszym tomie MSROA).

Odmienne pod względem zakresu, ale równie istotne pod względem poznawczym, są wyniki badań wykopaliskowych na stanowiskach: Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36, Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3 oraz Nagoszyn, gm. Żyraków, stan. 9 i 10. Badania wykopaliskowe na tych stanowiskach prowadzone były w ramach priorytetu 4 Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe”. Badania na wymienionych stanowiskach były finansowane przez Ministra Kultury

i Dziedzictwa Narodowego ze środków Funduszu Promocji Kultury. Wykonawcą zadania „Badania ratownicze stanowisk zagrożonych. Mikroregion osadniczy wczesnego średniowiecza w dolinie środkowej Wisłoki” była firma Pracownia Archeologiczna Jerzy Okoński. Istotne znaczenie badań w ramach priorytetu 4 Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” polegało przede wszystkim na tym, iż objęły one stanowiska zlokalizowane w różnych miejscach doliny Wisłoki, na obu jej brzegach. Wynikiem wykopalisk była wstępna weryfikacja wcześniej sformułowanych poglądów na temat stanu zachowania stanowisk, pozyskanie istotnych informacji na temat rozplanowania stanowisk o funkcji osadowej oraz pozyskanie licznych materiałów ze środkowej fazy wczesnego średniowiecza.

W trakcie badań realizowanych w ramach wspomnianego projektu, jesienią 2008 roku zbadano 5 arów powierzchni na 4 wymienionych wyżej stanowiskach. Wynikiem przeprowadzonych badań jest eksploracja m.in. 7 obiektów w typie „wannowatych” lub „zagłębionych”, licznie eksplorowanych na stanowiskach z wczesnego średniowiecza. Wyniki badań wykonanych w ramach priorytetu 4 pozwalają zweryfikować przywołane wcześniej poglądy, sformułowane w źródłowej publikacji materiałów wczesnośredniowiecznych z doliny środkowej Wisłoki (J. Okoński, B. A. Szpunar 2002). Potwierdziło się m.in. silne zniszczenie stanowisk zlokalizowanych w różnych częściach mikroregionu środkowej Wisłoki. Na stanowiskach 36 w Brzeźnicy i 3 w Górze Motycznej stropowe powierzchnie obiektów występowały w części bezpośrednio pod humusem, którego miąższość wynosiła niekiedy tylko niewiele ponad 20 cm. Również niewielka miąższość większości zbadanych obiektów wskazuje, iż mamy do czynienia z zaawansowaną ich destrukcją.

Eksplorację prowadzono poziomami mechanicznymi o grubości 10 cm. Poziom po odhumusowaniu oznaczono jako B, a kolejne poziomy eksploracji i dokumentacji następnymi literami alfabetu. Dokumentację rysunkową i fotograficzną wykonywano również co 10 cm, uznając iż taka miąższość eksploracji stwarza największą możliwość rejestracji szczegółów konstrukcji, wydzielania nowych obiektów (np. jam postłupowych w obrębie wypełniak budynków) i charakterystyki poszczególnych obiektów zagłębionych.

¹ Prace prowadzono na podstawie umowy nr 11328/08/FPK/KOBiDZ z dnia 27 sierpnia 2008, zawartej z Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków. Badania realizowano na podstawie pozwolenia z dnia 1 sierpnia 2008 roku Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Przemyślu, Delegatura w Rzeszowie. Dokumentacja z badań oraz pozyskane w ich trakcie zabytki zostały złożone w Muzeum Regionalnym w Dębicy, a sprawozdanie i kopia dokumentacji – w Delegaturze WUOZ w Rzeszowie.

Autorzy pragną wyrazić serdeczne podziękowanie Panu mgr. Łukaszowi Dzikowi z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Rzeszowie, za bardzo sprawne i wybitnie profesjonalne działania, które umożliwiły prowadzenie badań w największym komforcie. Słowa podziękowania kierujemy również pod adresem Panów mgr. Mirosława Mazurka, Andrzeja Michty i Janusza Tarchały za wykonanie dokumentacji rysunkowej badań wykopaliskowych, wykonanie rysunków licznych zabytków oraz tablic do sprawozdań i niniejszej publikacji.

1. BRZEŹNICA, gm. Dębica, stan. 36

Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych, prowadzonych w 2000 roku przez autorów w trakcie badań AZP na obszarze 102-71 (J. Okoński, B. A. Szpunar 2000, KESA 38). Zostało zlokalizowane na krawędzi niewielkiej doliny o ekspozycji południowej, południowo-wschodniej i wschodniej, na terenie przysiółka „Wólka Brzeźnicka”. W podziale fizjograficznym jest ono zlokalizowane na terenie Płaskowyżu Tarnowskiego, wyróżnianego jako mezoregion w obrębie Kotliny Sandomierskiej. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu w okolicach stanowiska jest występowanie niewielkich, rozległych wzniesień, nieznacznie tylko wyniesionych nad doliny niewielkich potoków, stanowiących dopływy Wielopolanki. Pokrywają je gleby o zróżnicowanym charakterze (mady, gliny, ale też w wyższych partiach terenu gleby piaszczyste).

W trakcie prospekcji powierzchniowej w ramach AZP stwierdzono na stanowisku obecność dwóch niszczonej w wyniku uprawy obiektów archeologicznych z wczesnego średniowiecza. W trakcie badań powierzchniowych materiału zbierano w obrębie widocznych na powierzchni uprawianych pól rozorywanych obiektów, oznaczonych roboczo jako obiekty 1 i 2. Uprzedzając prezentację obiektów stwierdzić należy, iż obiekt oznaczony w trakcie prospekcji powierzchniowej jako 1 odpowiada kompleksowi obiektów 1–3, natomiast obiekt 2 jest tożsamy z eksplorowanym w 2008 roku obiektem 4.

W trakcie badań prowadzonych w ramach priorytetu 4 Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” wyeksplorowano na stanowisku 36 w Brzeźnicy dwa wykopy o łącznej powierzchni 1,25 ara. Otwarto je w miejscach występowania na powierzchni śladów rozorywanych obiektów z materiałem z wczesnego średniowiecza. Odkryto i wyeksplorowano 4 obiekty, w tym pozostałości trzech obiektów zagłębionych w typie charakterystycznych dla wczesnego średniowiecza obiektów „wannowatych” (obiekty 1, 2 i 4). Charakteryzuje je obecność dużej ilości zabytków w wypełniskach, nasyconych spalenizną, przepalonymi kamieniami i znaczną ilością polepy. Ostatni obiekt, oznaczony numerem 3, stanowił najpewniej niewielki budynek gospodarczy przy domostwie, którego reliktem jest obiekt 2. Owalny kształt budynku gospodarczego może sugerować plecionkową konstrukcję jego ścian. Przy określaniu domniemanych funkcji poszczególnych obiektów uwzględniono kształt rzutu, charakter i profil wypełnisk, rodzaj dna, obecność i charakter poziomu użytkowego, ślady konstrukcji towarzyszących oraz ilość i rodzaj materiału zabytkowego w wypełniskach.

W trakcie prowadzenia prac wykopaliskowych na stanowisku wykonano również serię sondażu na powierzchni ponad 20 arów. Wykonywano odwierty w oczkach siatki co 2 m, osiągając we wszystkich strop calca. W żadnym z wykonanych sondażu nie stwierdzono obecności treści antropogenicznej lub pozostałości innych, niż wyeksplorowane, obiektów archeologicznych. Wyniki badań powierzchniowych, ratowniczych badań wykopaliskowych oraz wykonanych sondażu pozwalają sformułować pogląd, iż stanowisko zostało zbada-

ne w całości. Była to niewielka, dwuzagrodowa osada czyli w istocie przysiółek istniejącej gdzieś w pobliżu wsi.

Obiekt 1/2008 (tabl. I A i II A)

Na poziomie odsłonięcia (20 cm), bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy o niewielkiej miąższości posiadał rzut prostokąta o zaokrąglonych narożnikach i wymiarach 4,20×3,08 m. Zorientowany był po kierunku N–S. Treść wypełniska stanowiła na poziomie wyróżnienia obiektu ciemnobrunatna, zgliniowana próchnica, nasycona spalenizną. W warstwie tej występowały też niewielkie, przepalone kamienie i grudki rozdrobnionej polepy. Obiekt eksplorowano warstwami mechanicznymi o grubości 10 cm. Na kolejno eksplorowanych poziomach utrzymał się zarys w kształcie prostokąta o zaokrąglonych narożnikach. Obiekt posiadał w profilu nieckowaty przekrój o łagodnie nachylonych ściankach bocznych i dnie wyrównanym w części centralnej, gdzie miąższość wypełniska sięgała do 54 cm od poziomu odkrycia. Wypełnisko obiektu tworzyły trzy warstwy. Najniższa, miąższości około 20 cm, nasycona była spalenizną, polepą i przepalonymi kamieniami. Wzdłuż ścian bocznych występowała brązowo-szara glina z niewielką ilością węgli drzewnych.

Obiekt 1/2008 był pozostałością budynku o funkcji najprawdopodobniej mieszkalnej, na co wskazywać mogą jego wymiary, ukształtowanie dna, obecność wyraźnego poziomu użytkowego i duża liczba zabytków w wypełnisku.

Inwentarz: 77 fragmentów brzegów naczyń glinianych (tabl. II–VI; VII: a–f), 606 fragmentów naczyń (brzuśce i dna – tabl. VII: g–X; VIII; IX: a–f), 54 fragmenty polepy oraz 6 kawałków żuźla żelaznego. Żelazny fragment uchwytu wiadra (tabl. IX: g) i gładzik kamienny (tabl. IX: h).

Wśród form naczyń glinianych występują wyłącznie garnki o zróżnicowanych w szczegółach formach. Obecne są w zespole zarówno szerokootworowe formy o łagodnie esowatym profilu, z największą wydętością brzuśca równą lub niewiele tylko większą od średnicy wylewu (tabl. II: b, c; III; IV: a–c; V: g, m), jak i okazy silnie profilowane, z wyodrębnioną szyjką i baniastym brzuścem (tabl. II: a; IV: e; V: t). Obok wymienionych form występują smukłe garnki jajowate o niewielkich na ogół średnicach wylewów (tabl. III: c; V: n). Ceramikę z obiektu 1 charakteryzuje bogata dekoracja ryta, obejmująca różnorodne wątki zlokalizowane w różnych częściach brzuśców, ale też dodatkowo na szyjkach (tabl. II: b, c; III: a, b, d; IV: c; V: f, g; VI: a, c, d, f, g; VII: c) lub wyjątkowo na wewnętrznej powierzchni krawędzi (tabl. II: a).

Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne wywinięte (tabl. III: a–d; IV: b–f; V: b–g, k–n, p, t, w, z; VI: a, b, d–l; VII: a–d), ukośnie ścięte (tabl. IV: a; V: a, o) lub ścienione (tabl. V: h).

Motywy dekoracyjne stanowią przede wszystkim żłobki poziome (tabl. III: c; IV: b, e, V: m, n, t, z; VI: b, h–k; VII: k, p, t; VIII: i). Charakterystyczną cechą jest ich płytkie rycie na ściankach naczyń, powodujące, iż są nieraz słabo czytelne. Powszechne w materiale z obiektu 1 są ornamenty złożone z połączenia rozmaitych wątków dekoracyjnych. Bogactwo dekoracji, przejawiające się powszechnym łąčeniem motywów, jest charakterystyczne dla ceramiki z obiektu 1. Występują połączone motywy pojedynczych linii falistych, pasm odcisków paznokciowych i żłobków poziomych (tabl. II: b), odcisków paznokciowych lub stempelkowych albo ukośnych nacięć na szyjce i żłobków poziomych na największej wydętości brzuśców (tabl. II: c; III: a, b; IV: c; V: g; VI: a, c, d, g; VII: l, m). Obecny jest też motyw linii falistej na szyjce i żłobków poziomych na największej wydętości brzuśca (tabl. III: d; VI: f).

Obiekt 2/2008 (tabl. I A i X A)

Na poziomie odsłonięcia (25 cm, bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) obiekt posiadał rzut prostokąta o zaokrąglonych narożnikach i wymiarach 3,76×2,52 m. Zorientowany po kierunku NW-SE. Treść wypełniska na poziomie odkrycia i w stropowej części stanowiła ciemnobrunatna, zgliniona próchnica, nasycona spalenizną. W warstwie tej występowały niewielkie, przepalone kamienie i nieliczne fragmenty polepy. Na kolejno eksplorowanych poziomach utrzymał się zarys w kształcie prostokąta o zaokrąglonych narożnikach. Granice wypełniska obiektu były bardzo wyraźne, wyznaczając precyzyjnie zasięg wkopu. W profilu obiekt posiadał nieckowaty przekrój o łagodnie nachylonych ściankach bocznych i płaskim dnie. Miąższość wypełniska wynosiła do 24 cm od poziomu wyróżnienia obiektu. Wypełnisko było w przekroju pionowym dwuwarstwowe. Dolna część była mocno nasycona spalenizną, przepalonymi kamieniami i polepą.

Obiekt 2/2008 był pozostałością budynku o funkcji najprawdopodobniej mieszkalnej. Na taką funkcję i tym razem wskazywać mogą znaczne wymiary, przekrój z wyrównanym dnem, obecność wyodrębnionego poziomu użytkowego i znaczna ilość materiału w wypełnisku.

Inwentarz: 25 fragmentów brzegów naczyń glinianych (tabl. X; XI: a-e), 275 fragmentów brzuśców (tabl. XI: f-n) i den (tabl. XI: o-w) oraz 1 żużel żelazny.

Ceramika z obiektu jest silnie rozdrobniona, co utrudnia jej pełniejszą charakterystykę. Wśród form naczyń występują okazy o łagodnie esowatym profilu, z największymi wydętosciami brzuśców zbliżonymi do maksymalnej średnicy wylewów (tabl. X: a, b, c) lub formy silnie baniaste (tabl. XI: f, g). Charakterystyczne dla ceramiki z obiektu jest jej ubogie w porównaniu z innymi zdobienie. Wyłącznie ryte ornamenty występują na szyjkach (tabl. X: f, g, i) lub brzuścach naczyń (tabl. X: a, c; XI: f, g, k, l, m, n). Są to żłobki poziome (tabl. X: c; XI: h, i), odciski paznokciowe (tabl. X: f, g; XI: f, g, k, l), linie faliste (tabl. X: i; XI: n) lub nieregularne odciski wykonane grzebykiem (tabl. X: a; XI: m). Ubóstwo dekoracji jest równoważone zróżnicowaniem form brzegów naczyń. Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne wywinięte (tabl. X: a, c, f, h, l, n; XI: b-e), ukośnie ścięte (tabl. X: d, e, k, o, p; XI: a), ścienione (tabl. X: g) lub rozwinięte (tabl. X: i).

Obiekt 3/2008 (tabl. I A i X B)

Na poziomie odsłonięcia (około 25 cm, bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) obiekt posiadał rzut owalu, stykającego się bokiem zachodnim z obiektem 2/2008. Na poziomie odsłonięcia posiadał wymiary 2,16×1,76 m. Treść wypełniska stanowiła ciemno-brunatna, zgliniona próchnica nasycona spalenizną. Na kolejno eksplorowanych poziomach utrzymał się zarys owalu. W profilu posiadał łagodnie nachylone ścianki boczne i płaskie dno. Był płytki, miąższość wypełniska sięgała zaledwie do 20 cm od poziomu odkrycia. Wypełnisko w całej miąższości jednowarstwowe.

2. GÓRA MOTYCZNA, gm. Żyraków, stan. 3

Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych, prowadzonych w 1998 roku przez autorów w korytarzu projektowanej autostrady A4 (J. Okoński, B., A. Szpunar 1999). Stanowisko zlokalizowane zostało na wysokiej krawędzi nad starorzeczem Wisłoki. Posiada ekspozycję południową i południowo-wschodnią. W podziale fizjograficznym jest ono zlokalizowane na terenie Płaskowyżu Tarnowskiego, wyróżnianego jako mezoregion w obrębie Kotliny Sandomierskiej.

Obiekt 3/2008 był najprawdopodobniej pozostałością niewielkiego budynku gospodarczego, związanego funkcjonalnie z obiektem mieszkalnym 2/2008.

Inwentarz: 16 fragmentów brzegów naczyń glinianych (tabl. XI: y, z; XII: a-k), 126 fragmentów naczyń (brzuśce i dna – tabl. XII: l-r) oraz przedmiot kamienny, zapewne stempelek ze znakiem krzyża (tabl. XII: s). Występują głównie okazy o łagodnie esowatym profilu, z największymi wydętosciami brzuśców zbliżonymi do maksymalnej średnicy wylewów lub niewiele tylko od nich większe (tabl. XI: e, XII: a, d, e). Stan zachowania ceramiki uniemożliwia jednoznaczny identyfikację innych form. Charakterystyczne dla ceramiki jest jej stosunkowo bogate zdobienie. Wyłącznie ryte ornamenty występują przede wszystkim na różnych częściach brzuśców naczyń (tabl. XI: y; XII: a, d, r). Są to żłobki poziome (tabl. XI: y; XII: a, d), wielokrotne linie faliste (tabl. XII: l) lub motywy łączące rozmaite wątki, np. pionowe nacięcia i żłobki poziome (tabl. XII: a) lub słabo ryte żłobki i ukośnie nacięcia (tabl. XII: m). Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne wywinięte (tabl. XII: h), ukośnie ścięte (tabl. XII: a, b, d, e, f, i) lub ścienione (tabl. XI: z; XII: k).

Obiekt 4/2008 (tabl. I B i XIII A)

Na poziomie odsłonięcia (około 20–25 cm, bezpośrednio pod warstwą humusu) obiekt posiadał rzut wrzecionowaty o wymiarach 6,42×2,94 m. Zorientowany był dłuższą osią po kierunku N-S. Treść wypełniska na poziomie odsłonięcia stanowiła ciemnobrunatna, zgliniona próchnica nasycona spalenizną. Na kolejnych poziomach eksploracji utrzymał się zasadniczo zarys z poziomu odkrycia. Ograniczeniu uległ tylko nieregularny aneks od strony północnej.

W profilu posiadał nieckowaty przekrój o łagodnie nachylonych ściankach bocznych i dnie płaskim. Miąższość wypełniska sięgała do 44 cm od poziomu odkrycia. Wypełnisko w przekroju było jednowarstwowe, choć w partii przydanej widoczne było bardziej intensywne nasycenie węglami drzewnymi, drobnymi grudkami polepy i silnie przepalonymi kamieniami.

Obiekt 4/2008 był pozostałością budynku o funkcji mieszkalnej.

Inwentarz: 17 fragmentów brzegów naczyń glinianych (tabl. XIII: a-o), 129 fragmentów brzuśców (tabl. XIV: a, b) i den (tabl. XIV: c-i). Występują głównie okazy o łagodnie esowatym profilu, z największymi wydętosciami brzuśców zbliżonymi do maksymalnej średnicy wylewów (tabl. XIII: a). Charakterystyczne dla ceramiki jest jej sporadyczne zdobienie. Wyłącznie ryte ornamenty występują na różnych częściach brzuśców naczyń (tabl. XIII: a; XIV: a, b). Są to żłobki poziome (tabl. XIII: a), wielokrotne linie faliste (tabl. XIV: b) lub motywy łączące żłobki poziome i motyw pojedynczej linii falistej (tabl. XIV: a). Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne wywinięte lub pogrubione (tabl. XIII: g, o), ukośnie ścięte (tabl. XIII: b-f, h, k, n), ścienione (tabl. XIII: i, l) lub rozwinięte (tabl. XIII: m). Z powierzchni wykopu 2 (poza obiektem) pochodzą m.in. 3 fragmenty brzegów naczyń (tabl. XIV: k, m).

sami 2000a, KESA 10). W trakcie prospekcji powierzchniowej w ramach AZP potwierdzono m.in. obecność niszczonych w wyniku uprawy obiektów archeologicznych z wczesnego średniowiecza. Na powierzchni stanowiska widoczne były wyorywane skupiska spalenizny, polepy i przepalonych kamieni, w których tkwiły fragmenty wczesnośredniowiecznej ceramiki.

W roku 2007 Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego przeprowadziła na stanowisku badania ratownicze w ramach przygotowań do budowy autostrady A4 w zachodniej części województwa podkarpackiego.

Jesienią 2008 roku na stanowisku przeprowadzono badania ratownicze w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe”, priorytet 4: Ochrona Zabytków Archeologicznych. W trakcie badań wyeksplorowano 2 wykopy o łącznej powierzchni 2 arów, otwarte zgodnie z założeniami programu w miejscu występowania na powierzchni śladów rozorywanych obiektów z materiałem z wczesnego średniowiecza (tabl. I: C, D). Odkryto i wyeksplorowano 18 obiektów. Poza obiektami 3, 4 i 5, zlokalizowanymi na powierzchni wykopu 2, wszystkie pozostałe znajdowały się na powierzchni wykopu 1. Ten ostatni znajdował się w pobliżu kulminacji, natomiast wykop 2 – w bezpośrednim sąsiedztwie wysokiej na kilkanaście metrów krawędzi rozległej doliny Wisłoki z licznymi w tym rejonie starorzeczami. Należy podkreślić, iż stanowisko oddalone jest o około 2,5 km od zachodniej krawędzi rozległej osady na stanowisku 3 w Żyrakowie. Prezentując wstępnie wyniki badań należy stwierdzić, iż wśród zbadanych obiektów występują 3 jamy o chronologii prahistorycznej (obiekty 1, 2, 9; przynajmniej dwa pierwsze z wymienionych to obiekty z ceramiką kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza). Na złożu wtórnym, w wypełniku obiektu wczesnośredniowiecznego, znaleziono fragment ceramiki tocznej na kole z młodszego okresu rzymskiego. Jest to poszerzenie ram chronologicznych stanowiska, gdyż materiały z tej fazy chronologicznej nie były dotąd znane z terenu stanowiska. Chronologia dwóch obiektów (jam postłupowych, obiekty 6 i 7) pozostaje nieokreślona. Datowanie innych jam postłupowych na okres wczesnego średniowiecza jest oczywistym wynikiem ich związku funkcjonalno-chronologicznego z obiektami w typie budynków o zróżnicowanej funkcji.

Zdecydowanie najważniejszym i najciekawszym epizodem osadniczym na terenie objętym badaniami na stanowisku 3 jest wczesne średniowiecze. Na ten okres datowanych jest 13 obiektów, w tym pozostałości 4 obiektów zagłębionych w typie charakterystycznych dla wczesnego średniowiecza obiektów „wannowatych” lub zbliżonych (obiekty 5, 10, 15, 16). Charakteryzuje je obecność dużej na ogół ilości zabytków w wypełnikach nasyconych spalenizną, przepalonymi kamieniami i dużą ilością polepy (szczególnie licznie komponenty te występują w spągowej części wypełnika obiektu 5). Obok 4 obiektów zagłębionych w typie budynków wystąpiły 4 jamy towarzyszące wspomnianym budynkom i tworzące z nimi całości funkcjonalne. Wyróżniono wreszcie 5 dołków postłupowych, wyróżniających się w trakcie eksploracji budynków na rozmaitych poziomach. Stwierdzić należy, iż ceramika z obiektów reprezentuje środkową fazę wczesnego średniowiecza. Cechy formalne i technologiczne pozwalają datować ją na IX–X wiek.

Wyniki przeprowadzonych w ramach priorytetu 4 badań ratowniczych oraz wcześniejszych badań sondażowych z 1999 roku pozwalają przyjąć, iż stanowisko było osadą o rozproszonej zabudowie w typie przysiółków. W skład poszczególnych zagród wchodziły obiekty mieszkalne (obiekt 5, 10) lub mieszkalne z towarzyszącymi im gospodarczymi (np. zespół obiektów 15 i 16), otoczone jamami i dołkami postłupowymi. W trakcie wcześniejszych badań w 1999 roku wyeksplorowano 2 obiekty, które również uznać można za pozostałości budynków nieznacznie zagłębionych (najprawdopodobniej niewielka miąższość była wynikiem silnego zniszczenia stanowiska, szczególnie w jego części południowej). Stanowisko 3 w Górze Motycznej byłoby więc przykładem osady o rozproszonej zabudowie, obejmującej występujące co kilkadziesiąt metrów zespoły zagród, których pozostałościami są obiekty o rozmaitej funkcji, m.in. mieszkalnej.

Podkreślić należy, iż stanowisko jest silnie zniszczone: obiekty posiadają na ogół niewielką miąższość, a ich powierzchnie stropowe występują przeważnie bezpośrednio pod warstwą humusu o niewielkiej miąższości i są systematycznie rozorywane. Z prospekcji powierzchniowej wiadomo, iż na stanowisku występują jeszcze co najmniej dwa rozorywane obiekty z wczesnego średniowiecza.

Obiekt 1/2008 (tabl. I C i XV A)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) obiekt posiadał rzut nieregularny o wymiarach 1,04×0,84 m. Treść wypełnika stanowiła brązowo-szara, zgliniona próchnica z koncentracją węgla drzewnych w spągowej części wypełnika.

W profilu obiekt posiadał nieckowaty przekrój o łagodnie nachylonych ściankach bocznych i dnie zaokrąglonym, gdzie miąższość wypełnika sięgała do 46 cm od poziomu odkrycia.

Obiekt 1/2008 był pozostałością jamy.

Inwentarz: 20 fragmentów naczyń kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza, w części przepalonych (tabl. XV: a,b).

Obiekt 2/2008 (tabl. I C i XV B)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą humusu) obiekt posiadał rzut ósemkowaty o wymiarach 1,70×1,26 m. Zorientowany był dłuższą osią po kierunku SE–NW. Treść wypełnika stanowiła ciemnobrunatna, zgliniona próchnica. Wypełniko jednowarstwowe. W profilu obiekt posiadał nieckowaty przekrój o ukośnie nachylonych ściankach bocznych i zaokrąglonym dnie, sięgającym 32 cm od poziomu wyróżnienia stropowej powierzchni obiektu.

Obiekt 2/2008 był pozostałością jamy o nieokreślonej funkcji i chronologii prahistorycznej.

Inwentarz: 3 fragmenty ceramiki i 1 zbytek krzemienny (tabl. XV: c, d).

Obiekt 3/2008 (tabl. I D i XV C)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) posiadał zarys kolisty o średnicy 1,5 m. Treść wypełnika na poziomie wyróżnienia obiektu stanowiła próchnica ze spalenizną. Granice obiektu bardzo czytelne. W profilu obiekt posiadał płaskie dno sięgające zaledwie do 16 cm głębokości od poziomu odkrycia.

Obiekt 3/2008 był pozostałością paleniska, towarzyszącego obiektowi 5.

Inwentarz: 4 fragmenty niecharakterystycznej ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Obiekt 4/2008 (tabl. I D i XV E)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą humusu) posiadał zarys kolisty o średnicy 0,94 m. Treść wypełnika na

poziomie wyróżnienia obiektu stanowiła próchnica ze spalenizną, przepalonymi kamieniami i polepą. Granice obiektu bardzo czytelne, skontrastowane precyzyjną granicą na tle lessowego w tej części stanowiska calca.

W profilu obiekt posiadał płaskie dno sięgające zaledwie do 12 cm głębokości od poziomu odkrycia.

Obiekt 4/2008 był pozostałością kolejnego paleniska towarzyszącego obiektowi mieszkalnemu 5.

Inwentarz: 1 fragment brzegu naczyń (tabl. XV: e), 2 fragmenty brzuśców naczyń wczesnośredniowiecznych.

Obiekt 5/2008 (tabl. I D i XV D)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) posiadał rzut zbliżony do prostokąta o zaokrąglonych narożnikach, przy czym narożnik południowo-zachodni znajdował się poza granicą wykopu. Brak zgody właściciela sąsiedniego pola uniemożliwił eksplorację tej części obiektu. Wymiary na poziomie odkrycia wynosiły 3,84×3,26 m. Zorientowany po kierunku zbliżonym do W–E. Treść wypełniska stanowiła ciemnobrunatna, zgliniona próchnica nasyciona spalenizną. W warstwie tej występowały niewielkie, przepalone kamienie i okruchy rozlasowanej polepy. Na głębokości 30 cm od poziomu odkrycia zasięg obiektu uległ ograniczeniu, przybierając zarys regularnego prostokąta o wymiarach 2,80×1,80 m. W profilu posiadał nieckowaty przekrój o łagodnie nachylonych ściankach bocznych i dnie płaskim, gdzie miąższość wypełniska wynosiła do 42 cm od poziomu odkrycia. Wypełnisko w przekroju dwuwarstwowe z intensywną warstwą spalenizny w spągowej części obiektu.

Obiekt 5/2008 był pozostałością budynku o funkcji najprawdopodobniej mieszkalnej.

Inwentarz: 17 fragment brzegów naczyń (tabl. XV: f, l; XVI: a–h), 129 fragmentów den i brzuśców (tabl. XVI: i–A; XVII: a–d) oraz 2 przedmioty żelazne (tabl. XVII: e, f).

Wśród form występują wyłącznie garnki o łagodnie na ogół baniastych brzuścach. Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne ukośnie ścięte (tabl. XV: g, i, k, l; XVI: a–c, e–g), pogrubione (tabl. XV: h; XVI: d, h) lub podcięte (tabl. XV: f). Charakterystyczne jest występowanie bogatej na ogół dekoracji rytej, zlokalizowanej głównie w górnych częściach brzuśców. Sporadycznie tylko dekoracja ryta (żłobki poziome) występuje w przydennych partiach naczyń (tabl. XVI: y). Wątki zagłębione występują też niekiedy na szyjkach naczyń (tabl. XV: f, l; XVI: e). Motywy dekoracyjne stanowią na ogół ornamenty złożone z linii falistych (tabl. XV: h, k; XVI: k–o, t, z), pojedynczych (tabl. XVI: c) lub zwielokrotnionych pasm żłobków poziomych (tabl. XVI: b), odcisków palcowych (tabl. XV: f; XVI: e) lub paznokciowych (tabl. XVI: w), ornamentów złożonych z połączenia pasm linii falistych i żłobków poziomych (tabl. XVI: i, p, u, v, x) lub rozmaitych wątków (tabl. XV: l; XVI: s). Na dnie jednego z naczyń wystąpił wypukły znak garncarski (tabl. XVI: y). Ponadto znaleziono fragmenty 2 noży żelaznych (tabl. XVII: e, f).

Na złożu wtórnym wystąpił fragment późnorzymskiego naczynia toczzonego na kole (tabl. XVI: A).

Obiekt 6/2008 (tabl. I C i XVII A)

Była to kolistą jama posłupowa o średnicy 34–38 cm. W profilu dno trójkątne. Słup został zagłębiony na 52 cm poniżej poziomu odsłonięcia.

Inwentarz: brak materiału.

Obiekt 7/2008 (tabl. I C i XVII B)

Była to kolistą jama posłupowa o średnicy 38–42 cm. Profil nieckowaty, wypełnisko jednowarstwowe (szara glina z pojedynczymi, drobnymi węglami drzewnymi). Słup został zagłębiony na 14 cm poniżej poziomu odsłonięcia.

Inwentarz: brak materiału.

Obiekt 8/2008

Anulowany, obiekt naturalny.

Obiekt 9/2008 (tabl. I C i XVII C)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy) obiekt posiadał rzut owalny o średnicy 1 m. W granicach wykopu znajdowała się połowa obiektu. Treść wypełniska stanowiła szara, zgliniona próchnica. Wypełnisko było w całej miąższości jednowarstwowe. W profilu posiadał ukośnie nachylone ścianki boczne i płaskie dno, sięgające 40 cm od poziomu wyróżnienia stropowej powierzchni obiektu.

Obiekt 9/2008 był pozostałością jamy o funkcji nieokreślonej.

Inwentarz: 4 fragmenty ceramiki prahistorycznej (tabl. XVII: g).

Obiekt 10/2008 (tabl. I C i XVII D)

Na poziomie odsłonięcia (bezpośrednio pod warstwą ornej próchnicy o miąższości około 30 cm) posiadał rzut prostokąta o zaokrąglonych narożnikach i wymiarach 5,20×3,80 m. Zorientowany był po kierunku SW–NE. Treść wypełniska stanowiła ciemnobrunatna, zgliniona próchnica nasyciona spalenizną. W profilu obiekt posiadał nieregularne dno, gdzie miąższość wypełniska wynosiła do 32 cm. Wypełnisko w przekroju jednorodnie, brak wyraźnego poziomu użytkowego.

Obiekt 10/2008 był pozostałością budynku o funkcji najprawdopodobniej mieszkalnej.

Inwentarz: 24 fragmenty brzegów naczyń (tabl. XVIII; XIX: a–e), 177 fragmentów brzuśców i den (tabl. XIX: f–p) oraz przedmiot żelazny (tabl. XIX: r).

Wśród form występują niemal wyłącznie garnki o łagodnie baniastych brzuścach. Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne ukośnie ścięte (tabl. XVIII: l), pogrubione (tabl. XVIII: a, d–k; XIX: b, d) ukośnie ścięte (tabl. XVIII: c, n, p, r; XIX: a, c), lub ze słabo wykształconym wrębem na pokrywkę (tabl. XVIII: b, o) lub rozbudowane (tabl. XVIII: f, m). Charakterystyczne jest występowanie bogatej na ogół dekoracji rytej, zlokalizowanej głównie w górnych częściach brzuśców. Wyjątkowo tylko dekoracja ryta sięga partii przydennych garnków (tabl. XIX: n). Wątki zagłębione występują niekiedy na szyjkach naczyń (tabl. XVIII: a, g, k, i, n). Motywy dekoracyjne stanowią na ogół ornamenty złożone z linii falistych pojedynczych (tabl. XVIII: a, g, k, n) lub występujących w układzie strefowym (tabl. XVIII: i; XIX: g). Występują też motywy wykonanych wielozębnym grzebieniem linii falistych w układzie pojedynczym (tabl. XVIII: f) lub zwielokrotnionych (tabl. XIX: k). Występuje też motyw wykonanej tym narzędziem linii wielokrotnie łamanej (tabl. XIX: f) lub kombinacja motywu odcisków paznokciowych w układzie strefowym ze żłobkami poziomymi (tabl. XIX: i). Ten ostatni ornament występuje na fragmencie dużego garnka o silnie baniastym brzuścu. Z obiektu 10 pochodzi też zabytek żelazny (tabl. XIX: r).

Pod dnem obiektu 10, jak i przy jego narożniku południowym, zlokalizowano 5 jam posłupowych (obiekty 11, 12, 13, 14, 18) oraz jamę (obiekt 19), wyróżnione jako samodzielne obiekty. Obiekty te stanowią elementy obiektu 10 i są identycznie datowane, mimo braku materiału zabytkowego w wypełniskach.

Obiekt 11/2008 (tabl. I C i XVII K)

Posiadał na poziomie odsłonięcia rzut kolisty o wymiarach 0,36×0,32 cm. Jednorodną treść wypełniska stanowiła ciemnobrunatna glina. Profil nieckowaty, miąższość wypełniska 10 cm. Brak zabytków w wypełnisku.

Obiekt 12/2008 (tabl. I C i XVII I)

Posiadał na poziomie odsłonięcia rzut kolisty o średnicy 38 cm. Treść wypełniska stanowiła brunatno-czarna glina. Profil nieckowaty, miąższość wypełniska 12 cm. Z wypełniska brak zabytków.

Obiekt 13/2008 (tabl. I C i XVII G)

Posiadała na poziomie odsłonięcia rzut kolisty o średnicy 36 cm. Treść wypełniska stanowiła ciemno-brunatna, zgliniona próchnica. Profil nieckowaty, miąższość wypełniska 15 cm.

Brak materiału zabytkowego w wypełnisku.

Obiekt 14/2008 (tabl. I C i XVII H)

Posiadała na poziomie odsłonięcia rzut kolisty o średnicy 32 cm. Treść wypełniska stanowiła brunatno-czarna glina. Profil nieckowaty, miąższość wypełniska 15 cm. W wypełnisku nie znaleziono zabytków.

Obiekt 15/2008 (tabl. I C i XX A)

Strop obiektu został odsłonięty pod warstwą wierzchniej próchnicy (miąższości około 30 cm) i warstwą akumulacyjną miąższości około 15 cm, zalegającą nad obiektami 15 i 16, w części NW wykopu 1. Na poziomie odsłonięcia obiekt posiadał rzut nieregularnego owalu o wymiarach 4,3×2,1 m, zorientowanego dłuższą osią po kierunku E-W. Treść wypełniska stanowiła ciemno-brunatna, zgliniona próchnica ze spalenizną, okruchami silnie przepalonych polepy i przepalonymi kamieniami.

W profilu obiekt posiadał ukośne ścianki boczne i płaskie dno. Miąższość wypełniska sięgała 24 cm od poziomu wyróżnienia stropowej powierzchni obiektu. Wypełnisko obiektu jednorodne, granice wyraźnie czytelne. Ścianą południową obiekt 15 stykał się z obiektem 16, tworząc z nim całość funkcjonalną (zagrodę).

Obiekt 15/2008 był najprawdopodobniej budynkiem o funkcji mieszkalnej.

Inwentarz: 15 fragmentów brzegów naczyń (tabl. XX: a-i; XXI: a-e), 113 fragmentów brzuśców (tabl. XXI: f-u) i den (tabl. XXI: v-y, XXII: a, b), 3 zinventaryzowane grudy polepy.

Występują niemal wyłącznie garnki o łagodnie baniastych brzuścach. Brzegi posiadają krawędzie zewnętrzne ścienione (tabl. XX: a, g; XXI: c), pogrubione (tabl. XX: d, e, f; XXI: e), ukośnie ścięte (tabl. XX: i) lub rozbudowane (tabl. XXI: b). Charakterystyczne jest występowanie bardzo bogatej dekoracji rytej, zlokalizowanej głównie w górnych częściach brzuśców lub na ich największych wydętościach. Wątki zagłębione występują sporadycznie m.in. pod krawędzią (tabl. XX: b, e; XXI: d). Motywy dekoracyjne stanowią ornamenty złożone z linii falistych pojedynczych (tabl. XX: a; XXI: c, o) lub występujących w układzie strefowym (tabl. XX: d, f) albo połączonych z innymi motywami (np. dołkami palcowymi – tabl. XXI: s, lub innymi motywami – tabl. XXI: m, t). Szczególnie charakterystyczne dla obiektu 15 jest występowanie motywów dekoracyjnych w postaci współwystępujących linii poziomych i falistych (tabl. XXI: f, g, i).

Obiekt 16/2008 (tabl. I C i XX B)

Strop obiektu został odsłonięty pod warstwą humusu miąższości około 30 cm i warstwą akumulacyjną miąższości około 15 cm, zalegającą nad obiektami 15 i 16, w części NW wykopu 1. Na poziomie odsłonięcia obiekt posiadał rzut wydłużonego prostokąta o zaokrąglonych narożnikach o wymiarach 4,8×2,2 m, zorientowanego dłuższą osią po kierunku E-W. Jednorodną treść wypełniska

stanowiła zgliniona próchnica ze śladami spalenizny. W wypełnisku występowały nieliczne grudki polepy i pojedyncze, drobne, przepalone kamienie.

W profilu obiekt posiadał dno nieckowate. Wypełnisko sięgało do głębokości do 24 cm od poziomu wyróżnienia stropowej powierzchni obiektu. Wypełnisko obiektu jednorodne, granice wyraźnie czytelne. Ścianą północną obiekt 16 styka się z obiektem 15.

Obiekt 16/2008 był budynkiem lekko zagłębionym o funkcji najprawdopodobniej gospodarczej. Może na to wskazywać m.in. niewielka ilość materiału zabytkowego w wypełnisku.

Inwentarz: 3 fragmenty brzegów (tabl. XXII: c-e) i 12 fragmentów brzuśców i den (tabl. XXII: f).

Obiekt 17/2008 (tabl. I C i XXII A)

Na poziomie odsłonięcia (pod warstwą ornej próchnicy i warstwą akumulacyjną) obiekt posiadał zarys kolisty o średnicy 1,48 m. Treść wypełniska na poziomie wyróżnienia obiektu stanowiła zgliniona próchnica ze spalenizną. Granice obiektu były słabo czytelne. W profilu posiadał dno nieregularne, sięgające zaledwie do 10 cm głębokości od poziomu odkrycia.

Obiekt 17/2008 był pozostałością jamy o nieokreślonej funkcji, związanej niewątpliwie z zagrodą, której reliktem są obiekty 15 i 16/2008. W wypełnisku nie znaleziono żadnego materiału zabytkowego.

Obiekt 18/2008 (tabl. I C i XVII F)

Posiadał na poziomie odsłonięcia rzut owalny o wymiarach 46×36 cm. Treść wypełniska stanowiła ciemno-brunatna glina. Profil nieckowaty, miąższość wypełniska 15 cm. Brak zabytków w wypełnisku.

Obiekt 19/2008 (tabl. I C i XX B)

Posiadał na poziomie wyróżnienia pod wypełniskiem obiektu 10 rzut owalny o wymiarach 1,50×0,9 m. Zorientowany dłuższą osią po kierunku SW-NE. Jednorodną treść wypełniska stanowiła brunatno-czarna glina ze spalenizną. Obiekt był pozostałością jamy nieznacznie zagłębionej pod dno obiektu o funkcji mieszkalnej. Z wypełniska jamy brak zabytków.

Humus i warstwy pozaobiektywne

Materiał z humusu na powierzchni wykopu 1 ilustruje tabl. XXII: g-m. Z humusu na terenie wykopu 2 pochodzi fragment ornamentowanego brzuśca garnka (tabl. XXIV: A).

Na powierzchni wykopu 1 stwierdzono obecność miąższej na około 20 cm warstwy akumulacyjnej, zalegającej nad zespołem budynków wczesnośredniowiecznych. W trakcie eksploracji warstwy poziomami mechanicznymi o miąższości po 10 cm pozyskano znaczną ilość zabytków, głównie ceramiki. Jej charakter odpowiada omówionej już ceramice wczesnośredniowiecznej, pochodzącej ze zwartych zespołów z poszczególnych obiektów. Materiał z warstwy akumulacyjnej ilustrują tabl. XXII-XXIV. Na tabl. XXII (n-u) i XXIII (a-h) prezentowany jest charakterystyczny materiał z poziomu B-C warstwy na wykopie 1/2008, zaś na tabl. XXIII (k-y) i XXIV (a-z) – z poziomu C-D tego wykopu.

3. NAGOSZYN, gm. Żyraków, stan. 9

Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych, prowadzonych wiosną 1995 roku przez prof. dr. hab. Michała Parczewskiego na obszarze 101-71 (M. Parczewski 1995, KESA 23). Stanowisko zlokalizowane zostało na terenie nadzalewowej doliny Wisłoki. W trakcie prospekcji powierzchniowej w ramach AZP stwierdzono m.in. obecność

skupisk zabytków ruchomych, reprezentujących rozorywane obiekty wczesnośredniowieczne.

Jesienią 2008 roku na stanowiskach 9 i 10 w Nagoszynie przeprowadzono badania ratownicze w ramach priorytetu 4 Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe”. W trakcie badań wyeksplorowano wykop o powierzchni 1 ara, otwar-

ty w miejscu występowania na powierzchni śladów ciemnobrunatnej, zglinionej próchnicy z komponentami antropogenicznymi, interpretowanymi jako rozorywane obiekty archeologiczne.

Po odhumusowaniu okazało się jednak, iż mamy w tym przypadku do czynienia z warstwą akumulacyjną, zawierającą liczne fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej i nieliczne pradziejowej (tabl. XXV: a–k), polepę, węgle drzewne i drobne, przepalone lub okopcone kamienie. Wyeksplorowano warstwę w całej miąższości (do 70 cm). Pod warstwą nie udało się wyróżnić żadnych obiektów. Warstwa wyraźną granicą spoczywa bezpośrednio na piaszczystym calcu. Cha-

rakter warstwy, obfitość komponentów antropogenicznych i zabytków (tabl. I) pozwalają przyjąć, iż mamy do czynienia z akumulacją w niższej partii stanowiska treści erodowanych na kulminacji i redeponowanych w miejscu eksploracji. Taki charakter warstwy potwierdza zróżnicowana chronologia zabytków z niej pochodzących. Obok zdecydowanie przeważających zabytków ze środkowej fazy wczesnego średniowiecza występują fragmenty ceramiki kultury łużyckiej oraz nieokreślonych prahistorycznych. Tak zróżnicowane chronologicznie zabytki, występujące w obrębie warstwy o jednorodnej strukturze, potwierdzają jej charakter jako wtórnej warstwy akumulacyjnej.

4. NAGOSZYN, gm. Żyraków, stan. 10

Zostało odkryte również w trakcie badań powierzchniowych, prowadzonych wiosną 1995 roku przez prof. dr. hab. Michała Parczewskiego na obszarze 101-71 (ten sam 1995, KESA 24). Stanowisko zlokalizowane zostało na terasie nadzalewowej doliny Wisłoki.

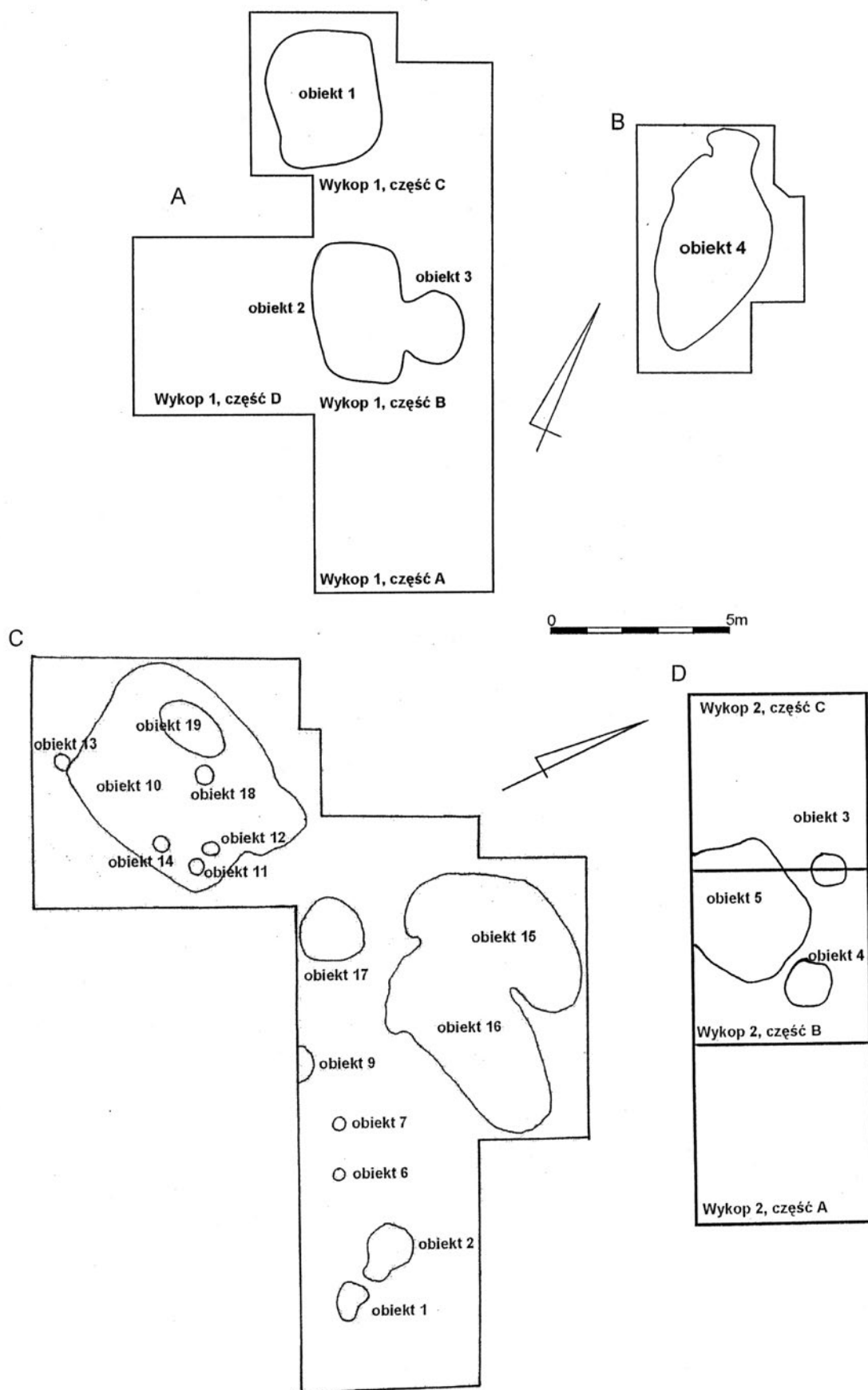
W trakcie prospekcji powierzchniowej w ramach AZP stwierdzono m.in. obecność kilku skupisk zabytków ruchomych. Z trzech skupisk, reprezentujących rozorywane obiekty wczesnośredniowieczne materiał zebrano osobno.

W trakcie badań wyeksplorowano wykop o powierzchni 0,75 ara, otwarty również w miejscu występowania na powierzchni śladów ciemnobrunatnej, zglinionej próchnicy z komponentami antropogenicznymi, interpretowanymi jako

rozorywany obiekt archeologiczny. Po odhumusowaniu okazało się, iż mamy jednak i w tym przypadku do czynienia z warstwą akumulacyjną, zawierającą nieliczne fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej (tabl. XXV: I), grudki polepy, węgle drzewne i drobne kamienie. Wyeksplorowano warstwę do spągu (miąższość do 30 cm, narastająca w kierunku wschodnim, zgodnie z nachyleniem zbocza tej części stanowiska, z ekspozycją ku dolinie niewielkiego cieku). Charakter warstwy i zawartość komponentów antropogenicznych pozwalają przyjąć, iż mamy do czynienia z akumulacją w niższej partii stanowiska treści erodowanych na kulminacji i redeponowanych w miejscu eksploracji.

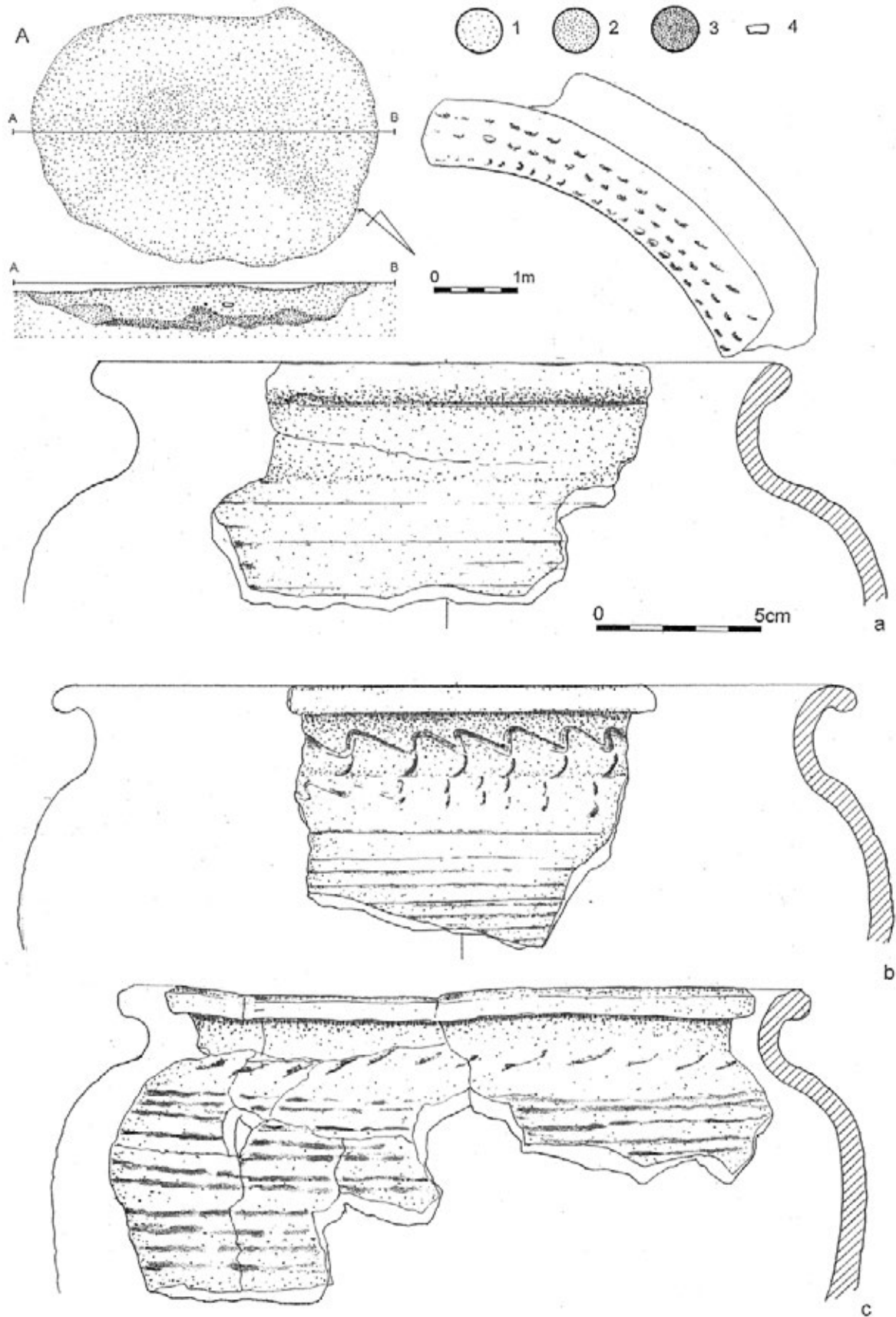
WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Kunysz A.
1960 *Znaleziska – Dębica m. pow.*, „WN”, R. IV, z. 1–2, s. 116.
Łojowska K.
2004 *Osada wczesnośredniowieczna w Tuszynie, pow. Mielec*, „MSROA”, t. 25, s. 159–186.
- Okoński J.
2008 *Sprawozdanie z ratowniczych badań wykopaliskowych na stanowisku 3 w Żyrakowie (nr autostradowy 26)*, Rzeszów, t. 1–6 (mps w archiwum Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego oraz Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Rzeszowie).
- Okoński J., Szpunar B., A.
1999 *Sprawozdanie z badań weryfikacyjnych i powierzchniowych na trasie planowanej budowy autostrady A4 we wschodniej części województwa tarnowskiego (km 502,4–542,3)*, Tarnów (mps w Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie).
- 1999a *Góra Motyczna, gm. Żyraków. Stanowisko 3. Nr 23. Sprawozdanie z weryfikacyjnych badań sondażowych*, Tarnów (mps w Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie).
- 1999b *Żyraków, gm. Żyraków. Stanowisko 3. Nr 26. Sprawozdanie z weryfikacyjnych badań sondażowych*, Tarnów (mps w Archiwum Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie).
- 2000 *Archeologiczne Zdjęcie Polski. Wyniki badań powierzchniowych na obszarze 102-71, Tarnów* (mps w Archiwum WUOZ, Delegatura w Rzeszowie), KESA 38.
- 2000a *Archeologiczne Zdjęcie Polski. Wyniki badań powierzchniowych na obszarze 102-70, Tarnów* (mps w Archiwum WUOZ, Delegatura w Rzeszowie), KESA 10.
- 2002 *Materiały wczesnośredniowieczne ze środkowego biegu Wisłoki*, „MSROA”, t. 23, s. 141–168.
- Parczewski M.
1986 *Stan badań nad grodziskami wczesnośredniowiecznymi we wschodniej części polskich Karpat*, „AAC”, t. 15, s. 179–205.
- 1995 *Wyniki archeologicznych badań poszukiwawczych na obszarze 101-71 w województwie tarnowskim*, (mps w Delegaturze WUOZ w Rzeszowie).
- Podgórska-Czopek J.
2006 *Wczesnosłowiański kompleks osadniczy nad dolnym Wisłokiem na przedpolu Karpat*, [w:] Gancarski J. (red.), *Wczesne średniowiecze w Karpatach polskich*, Krosno, s. 89–109.
- Szpunar B., A.
1998 *Wczesnośredniowieczne cmentarzysko w Brzeźnicy, badania 1997 roku*, „MSROA”, t. 19, s. 211–216.

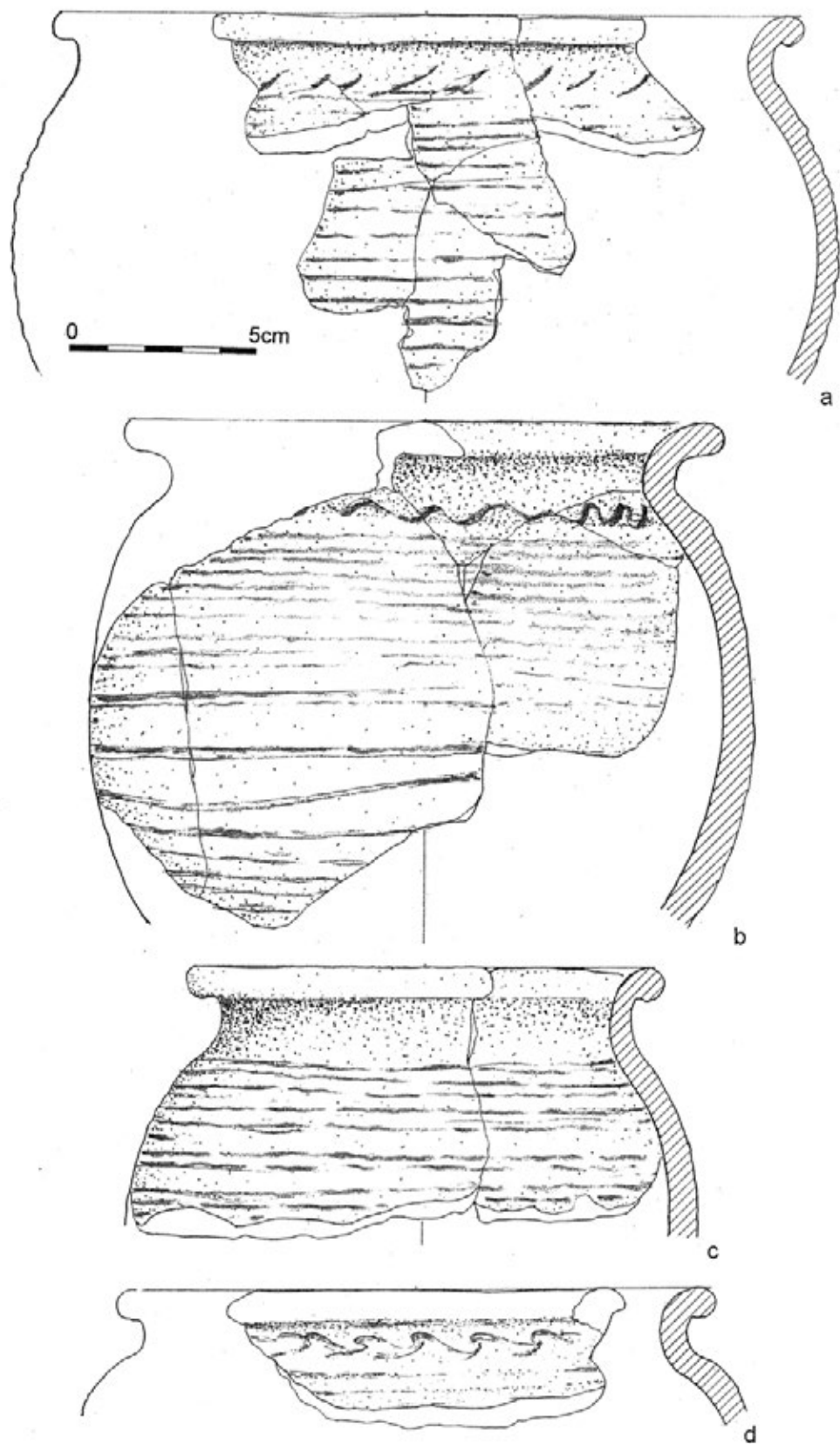

Tabl. I. Lokalizacja obiektów w wykopach archeologicznych w 2008 roku. A – Brzeźnica, wykop 1/2008; B – Brzeźnica, wykop 2/2008; C – Góra Motyczna, wykop 1/2008; D – Góra Motyczna, wykop 2/2008

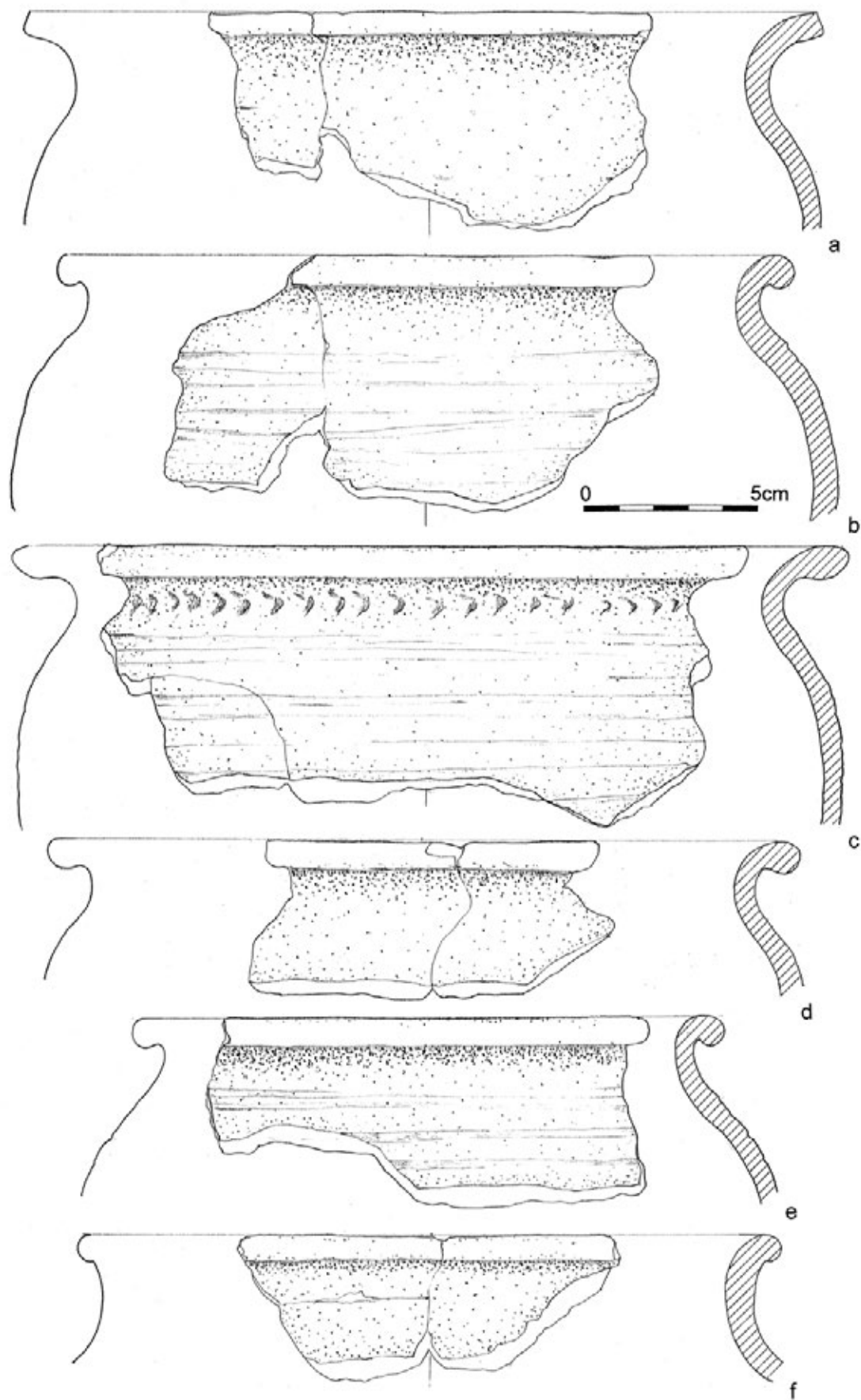
Taf. I. Lokalisierung der Objekte in den archäologischen Schnitten 2008. A – Brzeźnica, Schnitt 1/2008; B – Brzeźnica, Schnitt 2/2008; C – Góra Motyczna, Schnitt 1/2008; D – Góra Motyczna, Schnitt 2/2008

Tabl. II. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1
 Taf. II. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

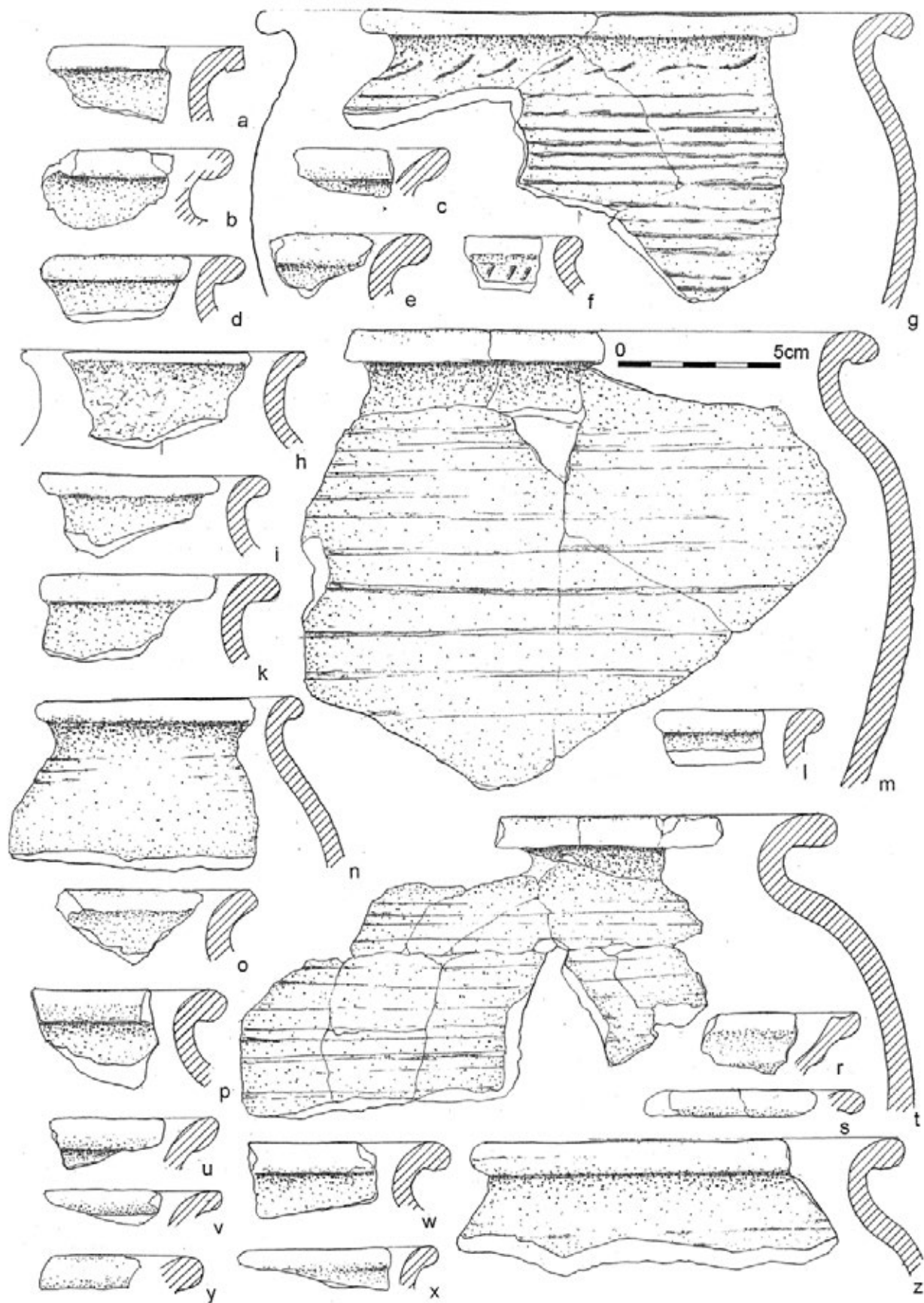

Tabl. III. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1
 Taf. III. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

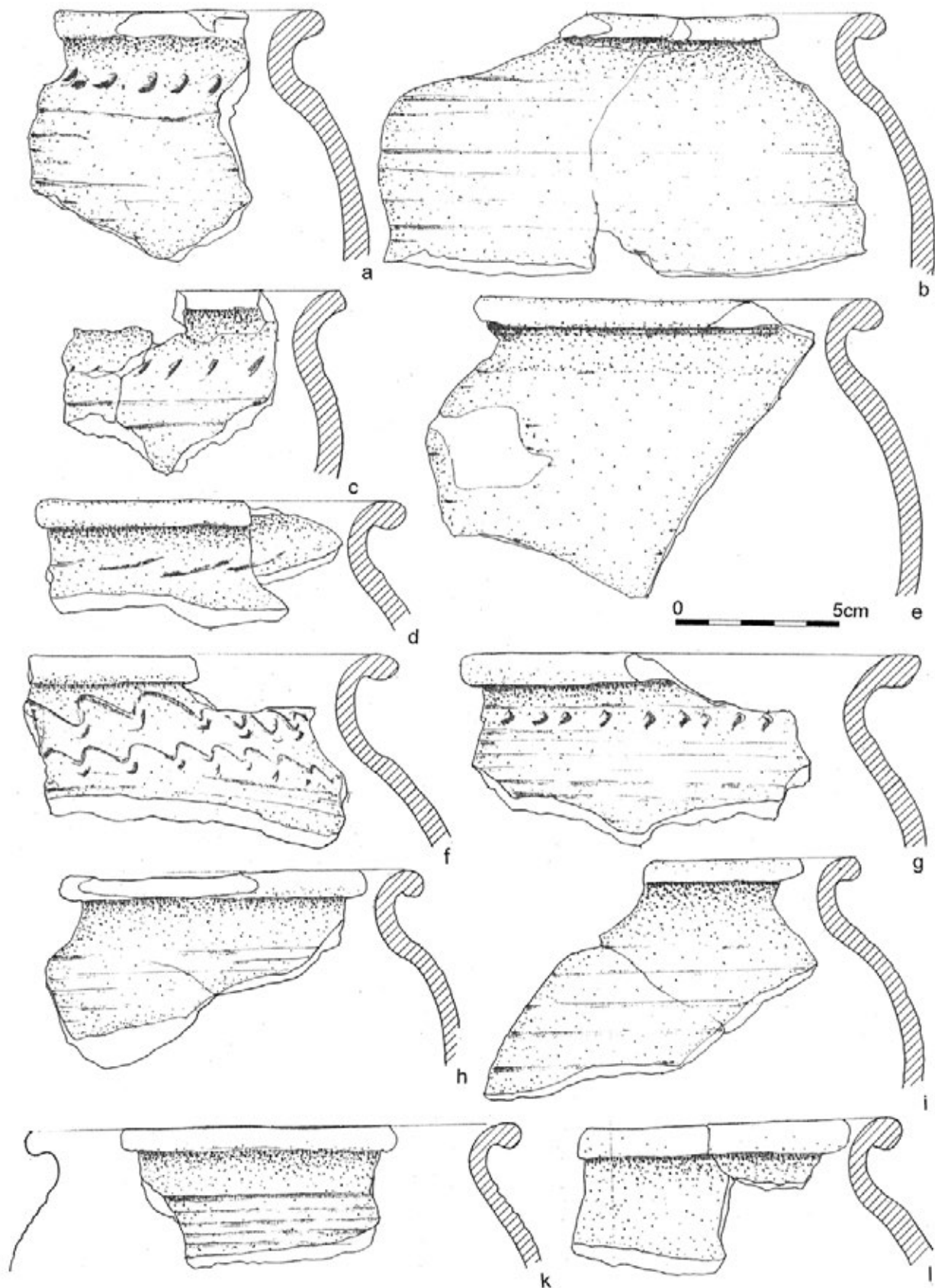
Tabl. IV. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1

Taf. IV. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

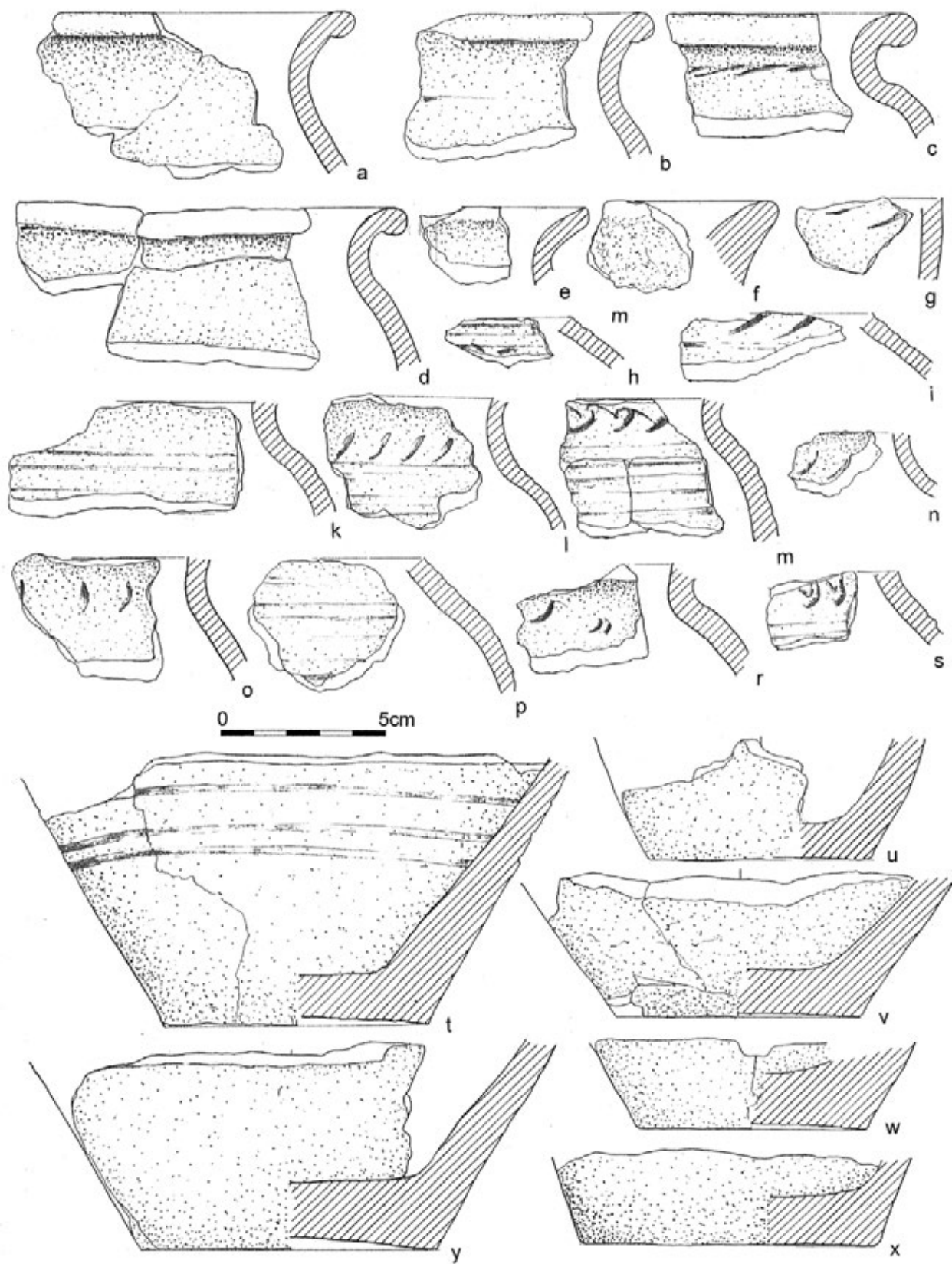

Tabl. V. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1

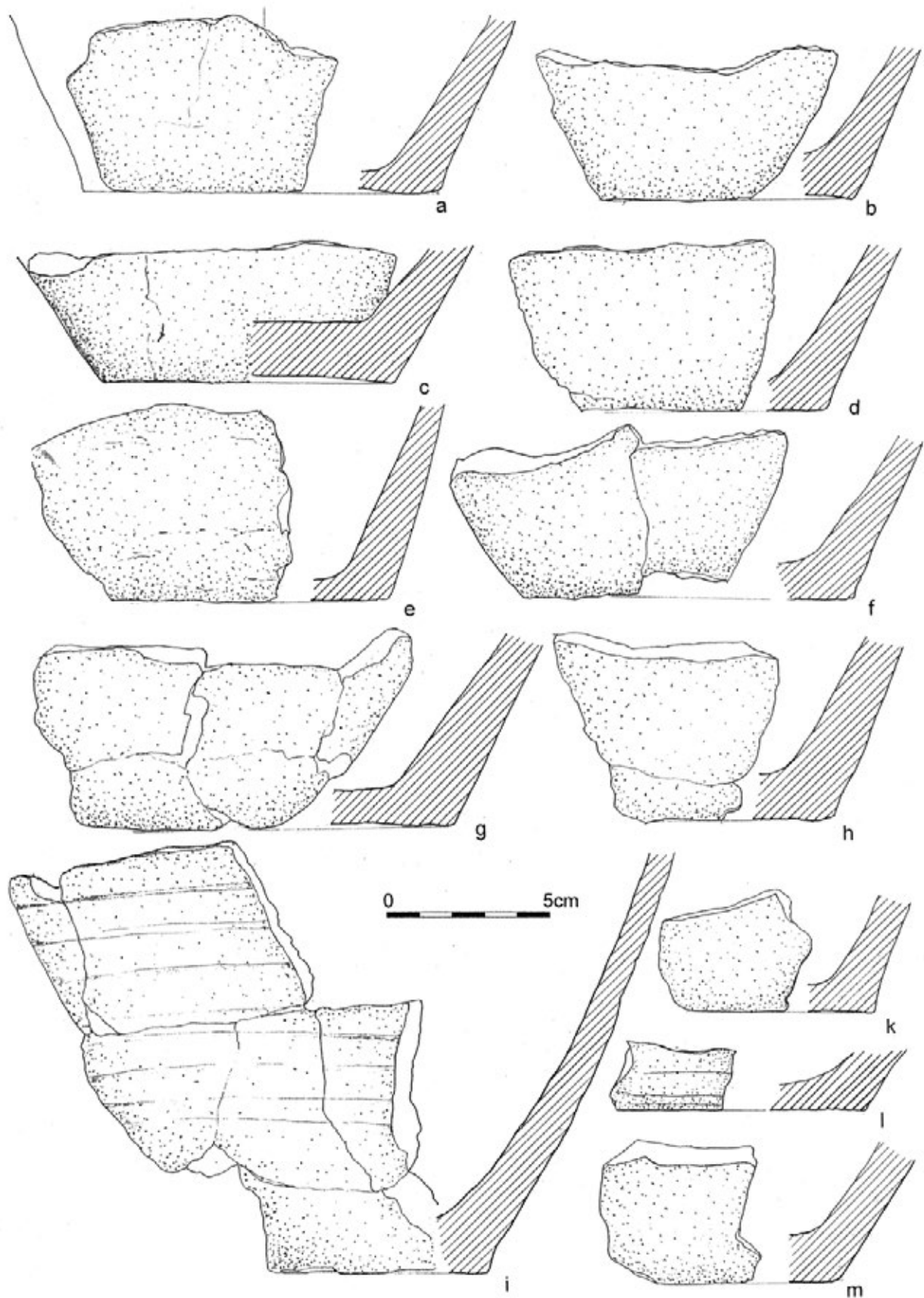
Taf. V. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

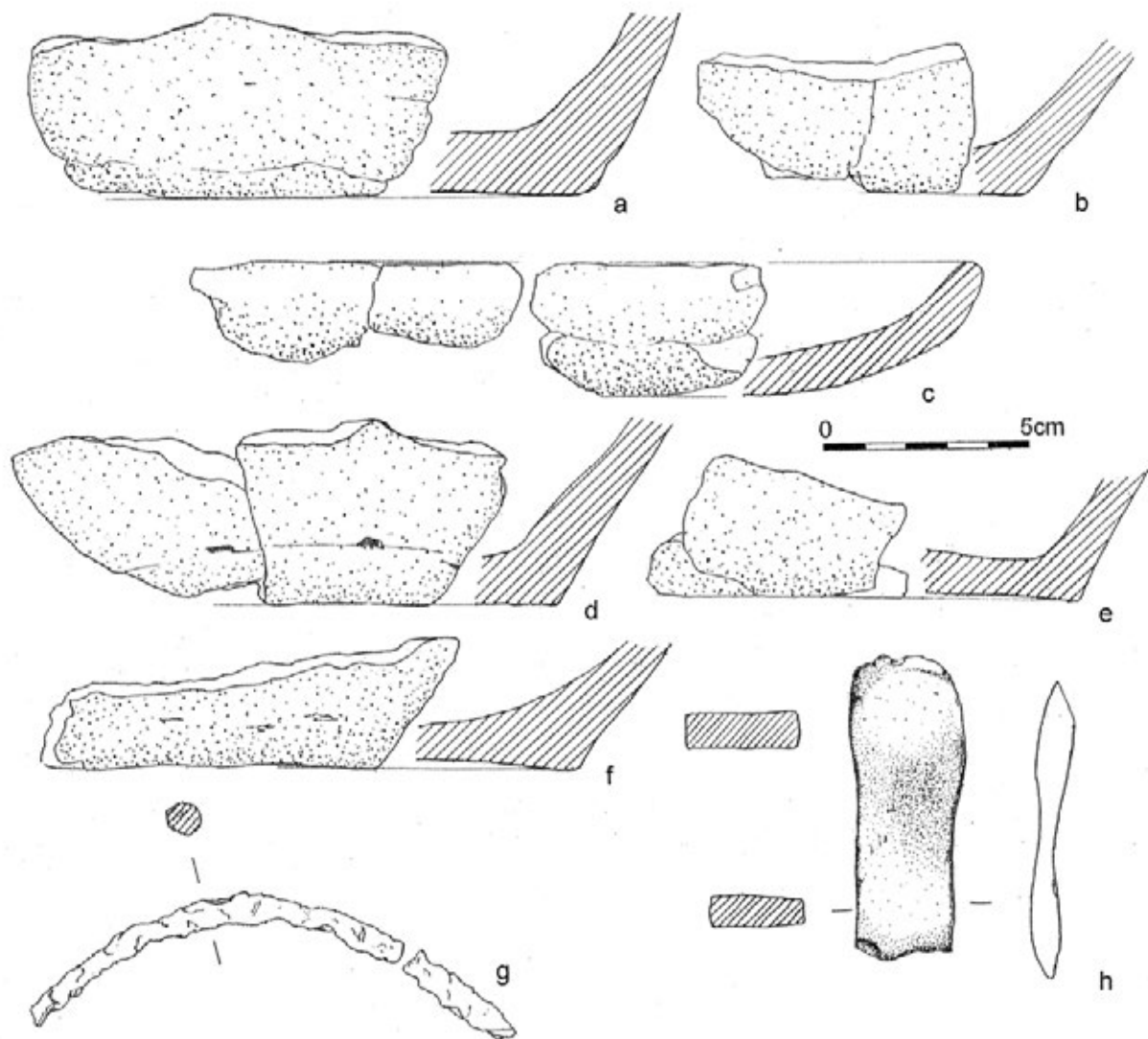
Tabl. VI. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1
 Taf. VI. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

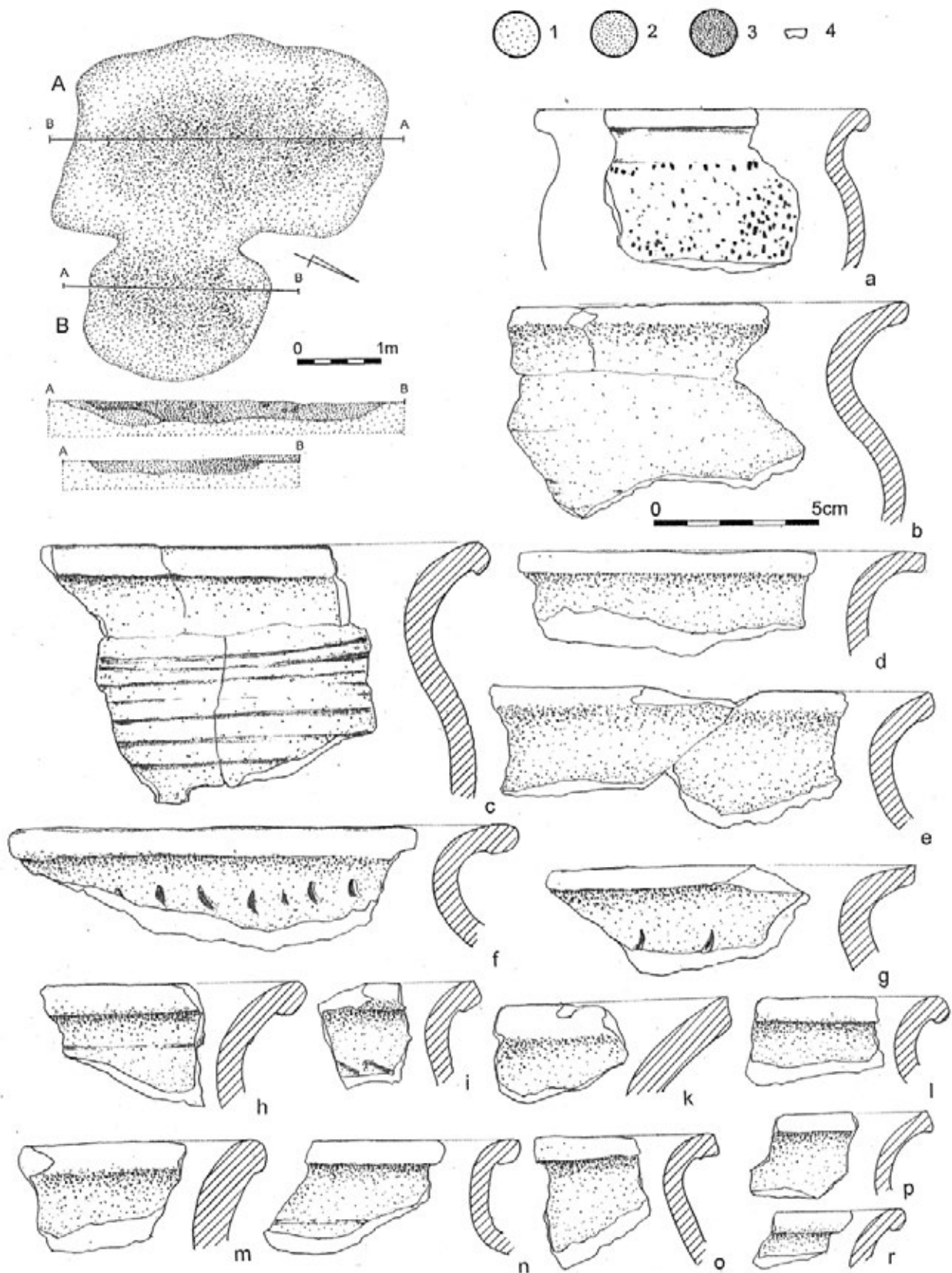
Tabl. VII. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1
 Taf. VII. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

Tabl. VIII. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 1
 Taf. VIII. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 1

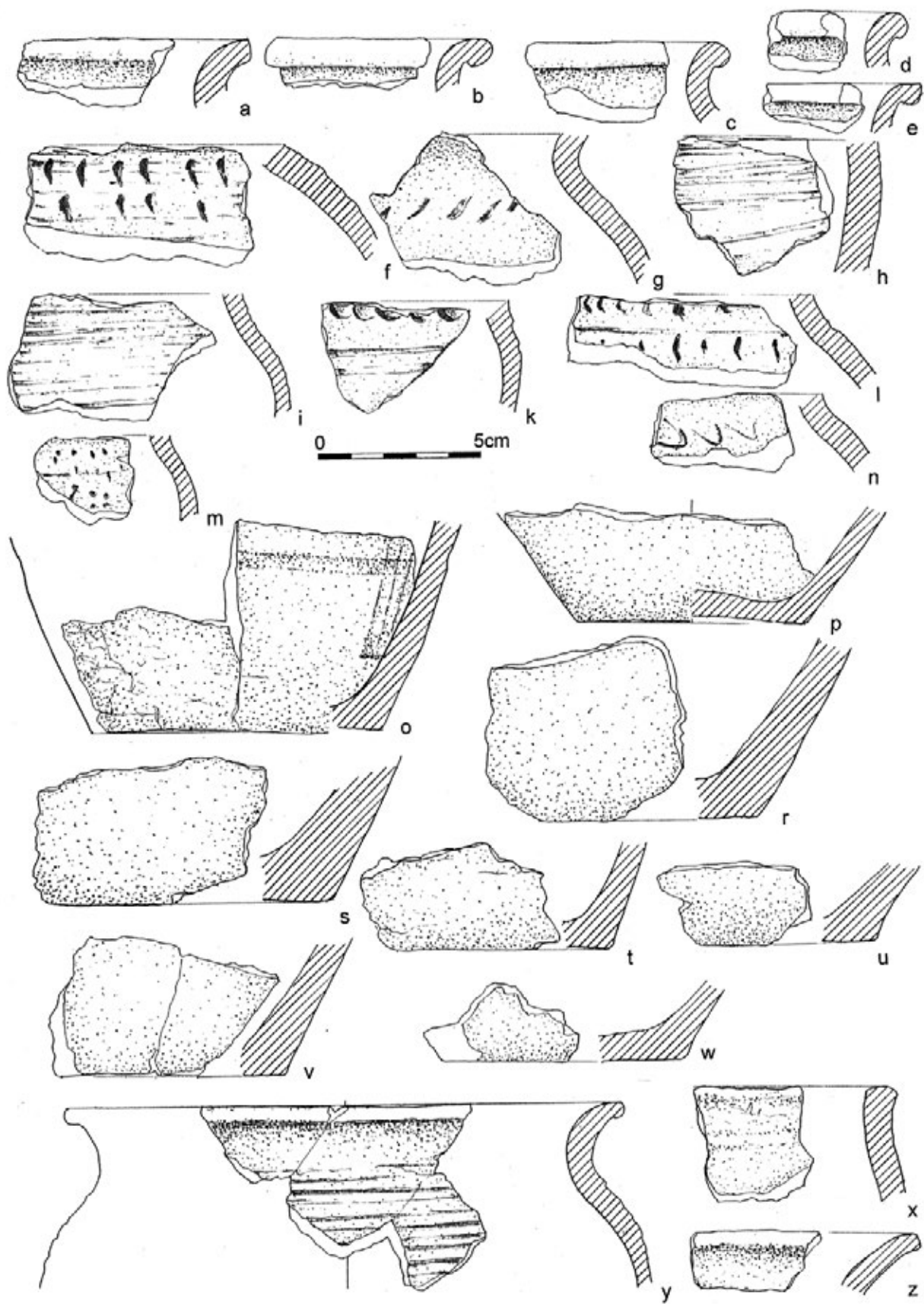

Tabl. IX. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Zabytki z obiektu 1: a-f: ceramika; g – żelazo, uchwyt wiadra (?); h – kamień, gładzik
 Taf. IX. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Funde aus dem Objekt 1: a-f: Keramik; g – Eisen-Eimerhenkel (?); h – Stein-Glätter

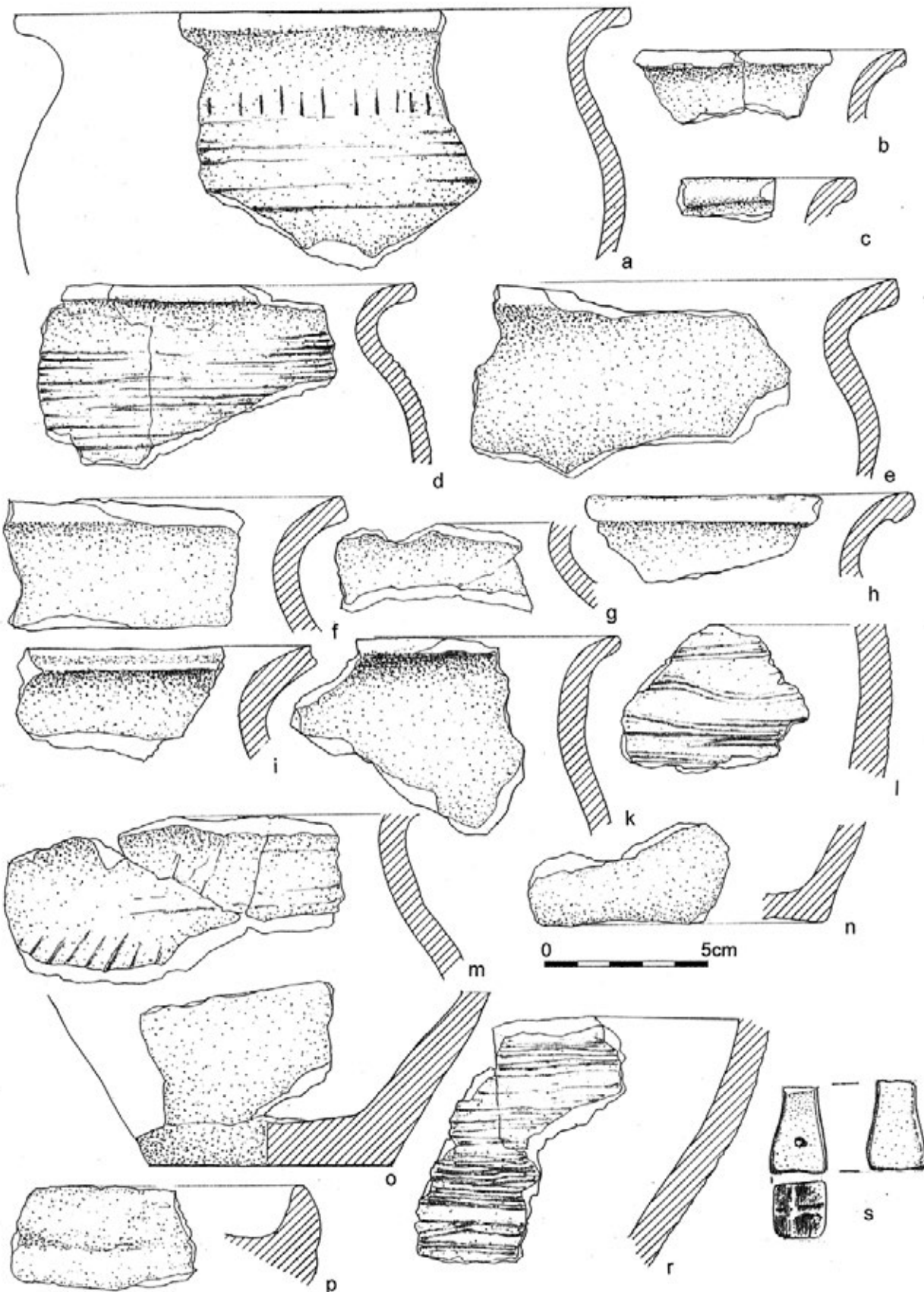

Tabl. X. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Obiekty 2 i 3 (A, B) oraz ceramika z obiektu 2 (a-r). A – rzut i profil obiektu 2; B – rzut i profil obiektu 3 (oznaczenia jak na tabl. 2)

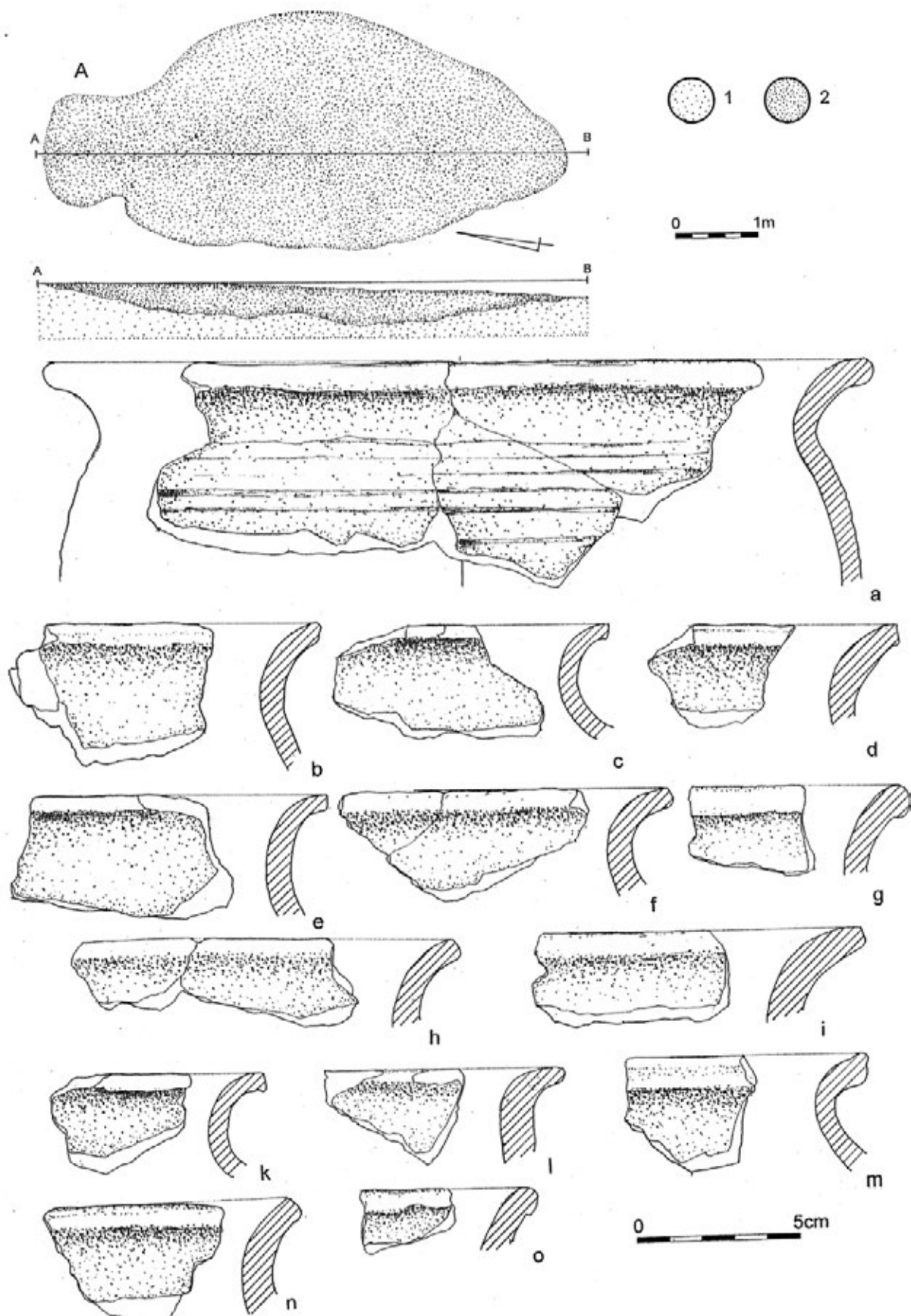
Taf. X. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Objekte 2 und 3 (A, B) und Keramik aus dem Objekt 2 (a-r). A – Grundriss und Profil des Objekts 2; B – Grundriss und Profil des Objekts 3 (Bezeichnungen wie auf der Taf. 2)

Tabl. XI. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 2 (a-w) oraz obiektu 3 (x-z)
 Taf. XI. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 2 (a-w) und Objekt 3 (x-z)

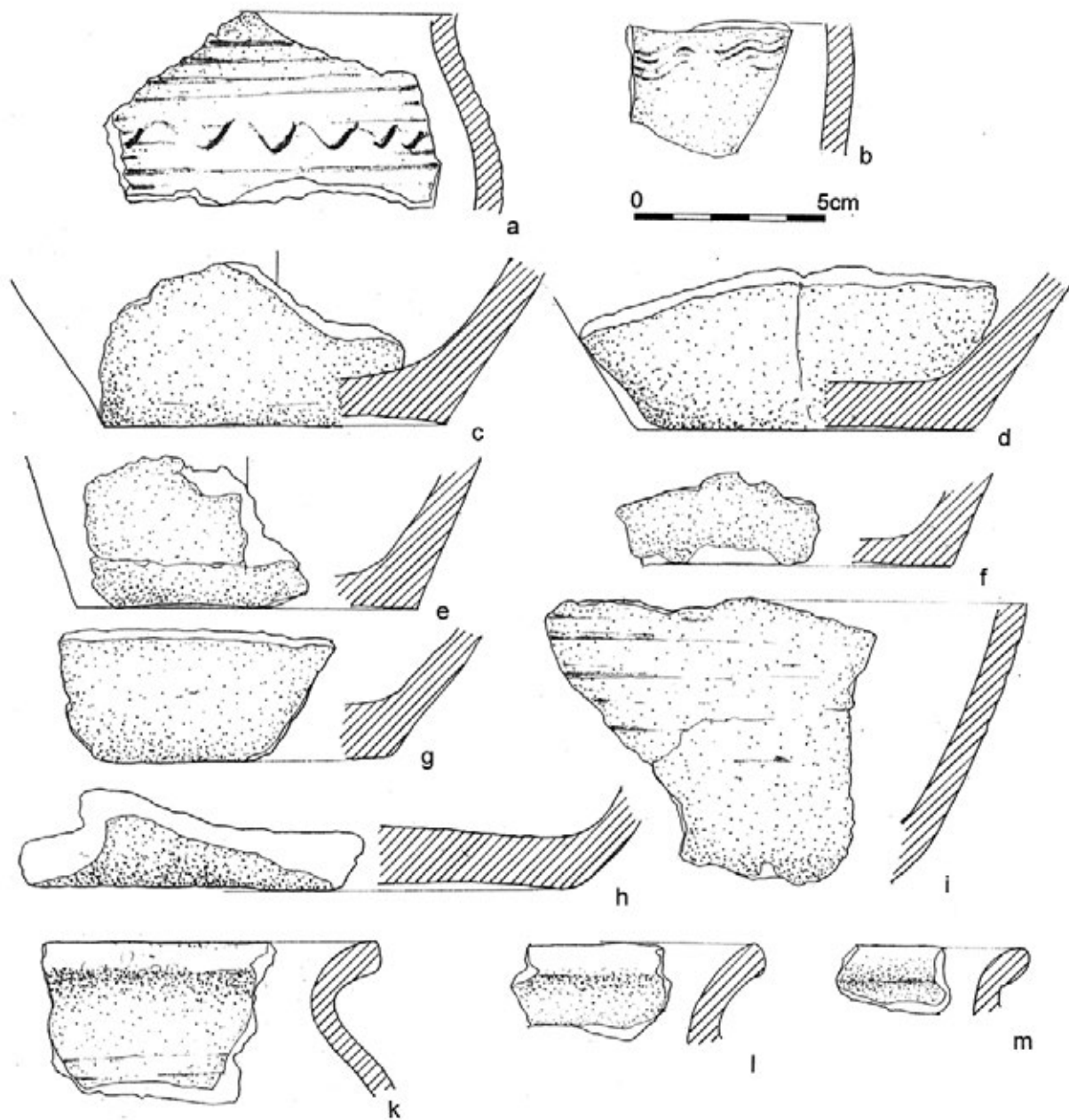

Tabl. XII. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Zabytki z obiektu 3. a-r – ceramika, s – kamień (stemplek?)
 Taf. XII. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Funde aus dem Objekt 3. a-r – Keramik, s – Stein (kleiner Stempel?)

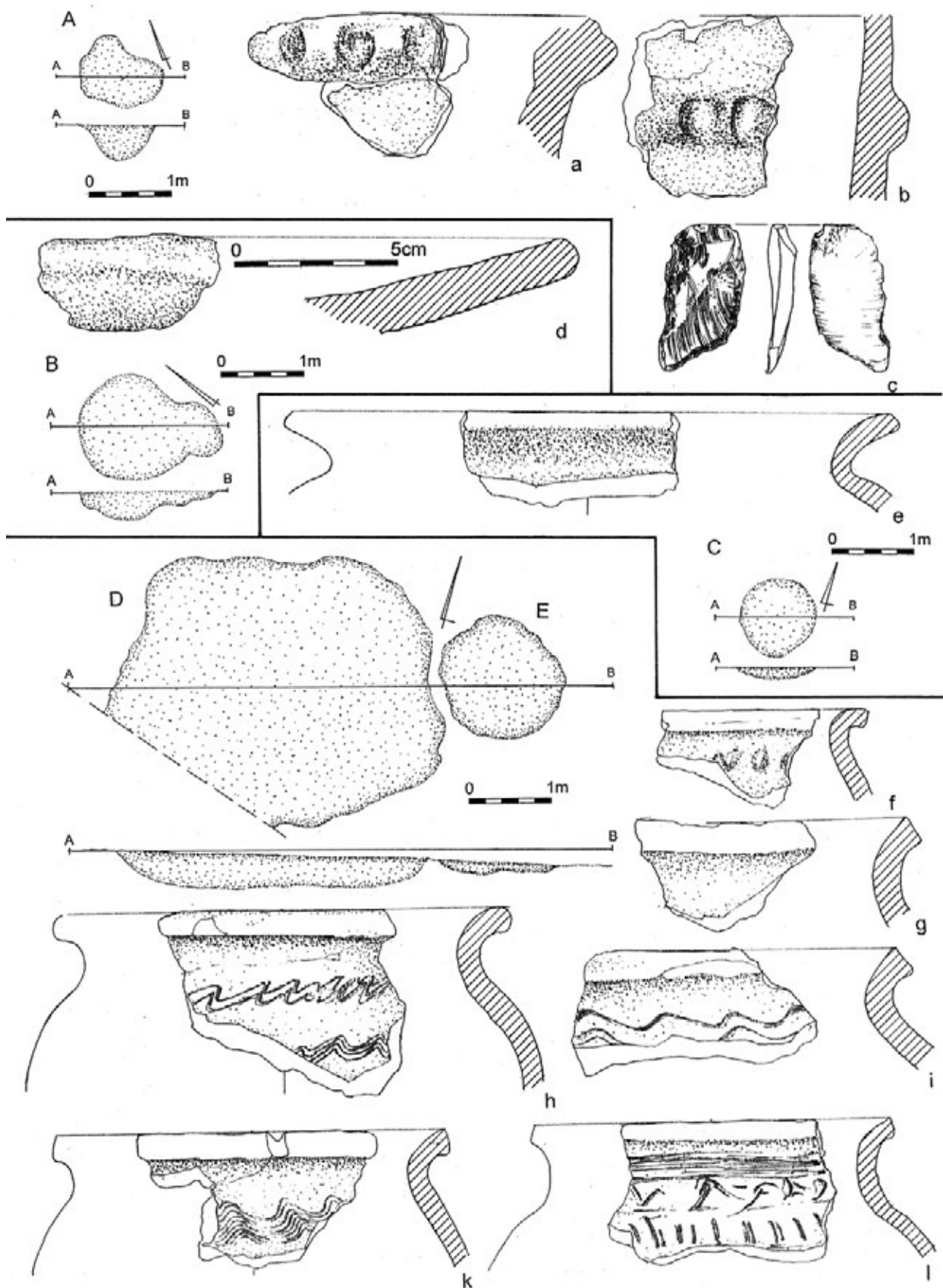
Tabl. XIII. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Obiekt 4 oraz ceramika z niego (a-o). A - rzut i profil obiektu 4 (1 - calec, 2 - brunatno-czarna zgliniona próchnica ze śladami spalenizny)

Taf. XIII. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Objekt 4 und die Keramik aus diesem Objekt (a-o). A - Grundriss und Profil des Objekts 4 (1 - anstehender Boden, 2 - braun-schwarze, lehmige Humuserde mit Brandspuren)

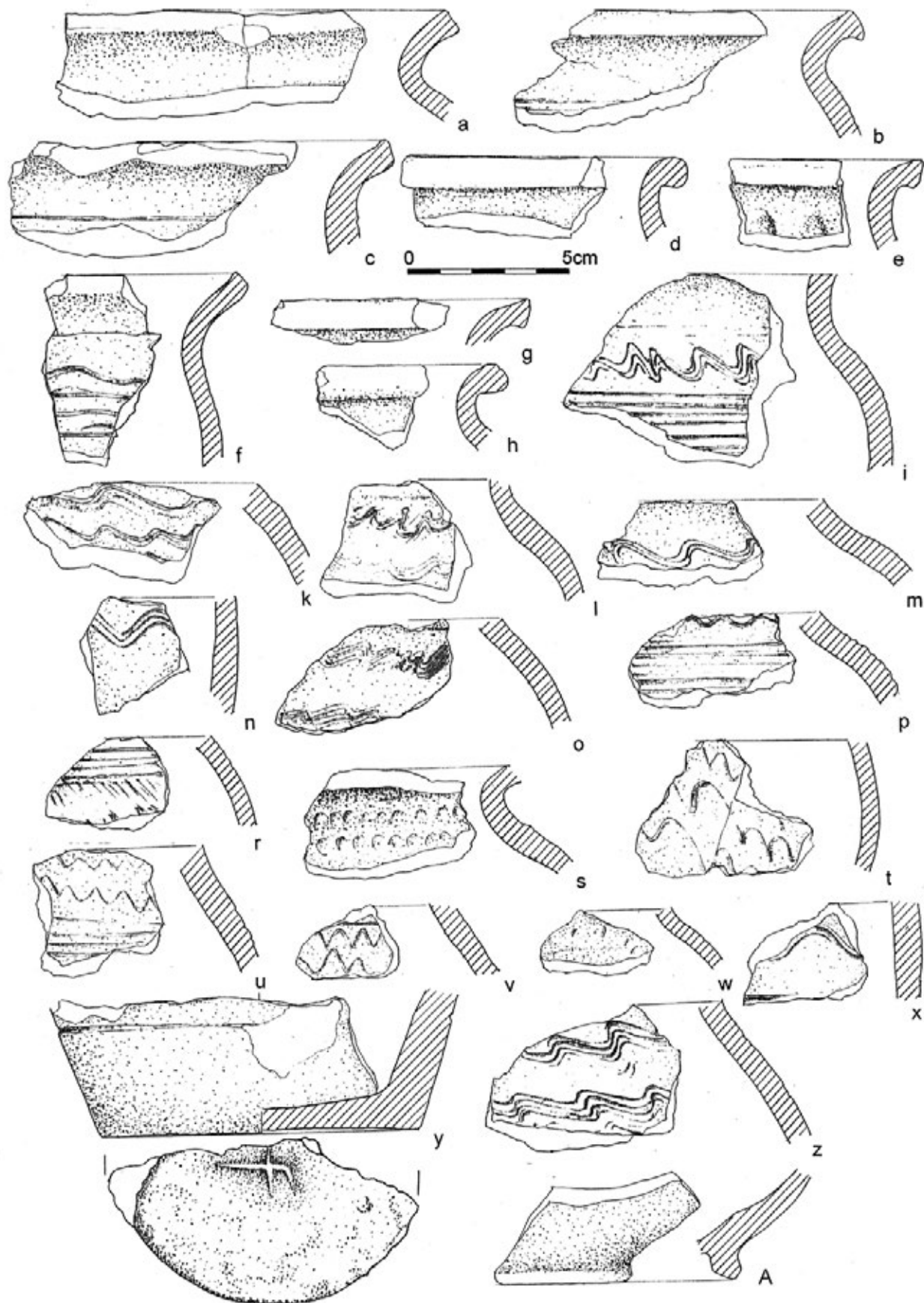
Tabl. XIV. Brzeźnica, gm. Dębica, stan. 36. Ceramika z obiektu 4 (a–i) oraz humusu na wykopie 2/2008 (k–m)

Taf. XIV. Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36. Keramik aus dem Objekt 4 (a–i) und aus der Humuserde in dem Schnitt 2/2008 (k–m)

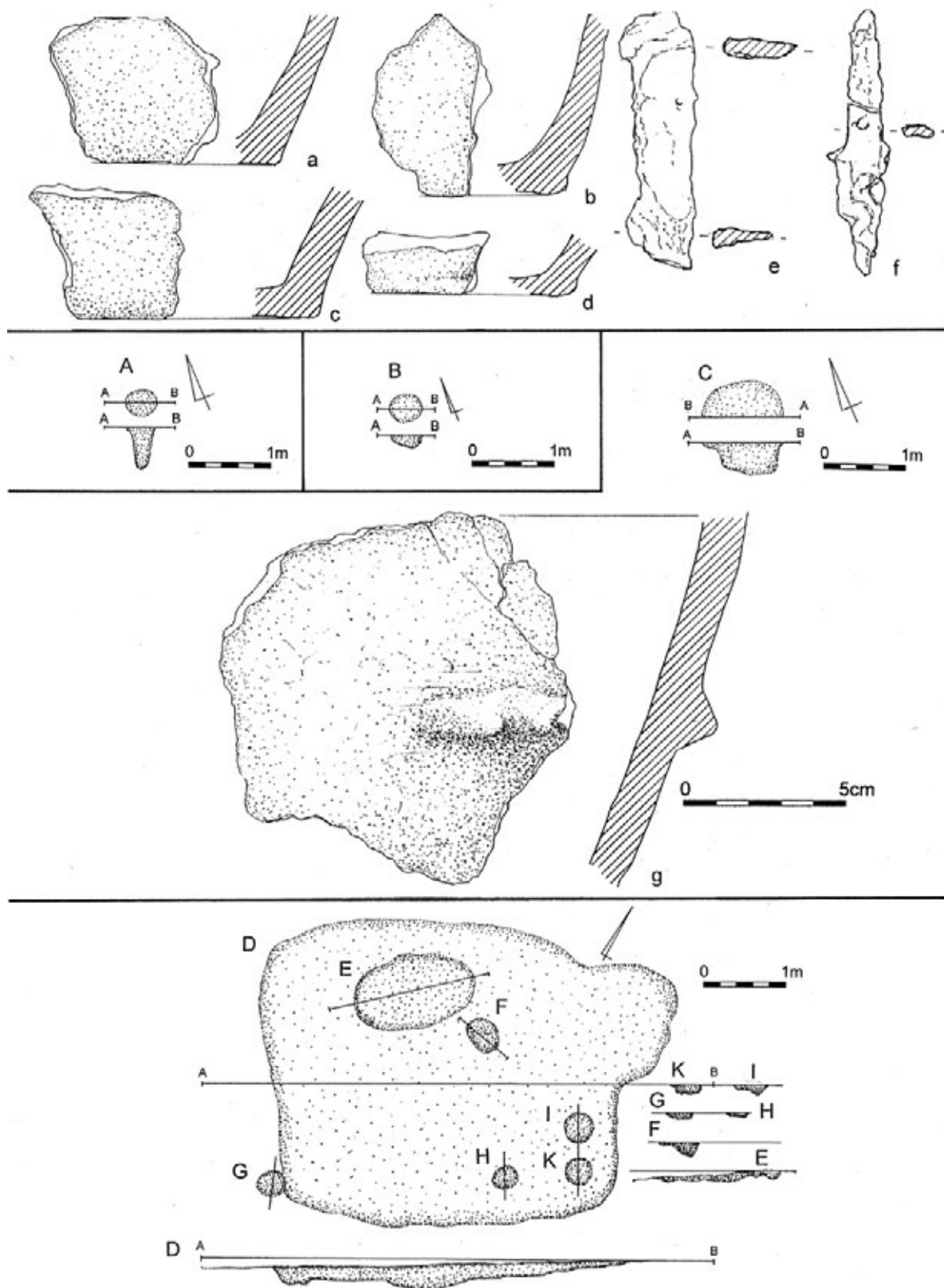

Tabl. XV. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. A - rzut i profil obiektu 1; a-b - ceramika; c - krzemień; B - rzut i profil obiektu 2; d - ceramika; C - rzut i profil obiektu 3; e - ceramika; D - rzut i profil obiektu 5; f-l - ceramika; E - rzut i profil obiektu 4

Taf. XV. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. A - Grundriss und Profil des Objekts 1; a-b - Keramik; c - Feuerstein; B - Grundriss und Profil des Objekts 2; d - Keramik; C - Grundriss und Profil des Objekts 3; e - Keramik; D - Grundriss und Profil des Objekts 5; f-l - Keramik; E - Grundriss und Profil des Objekts 4

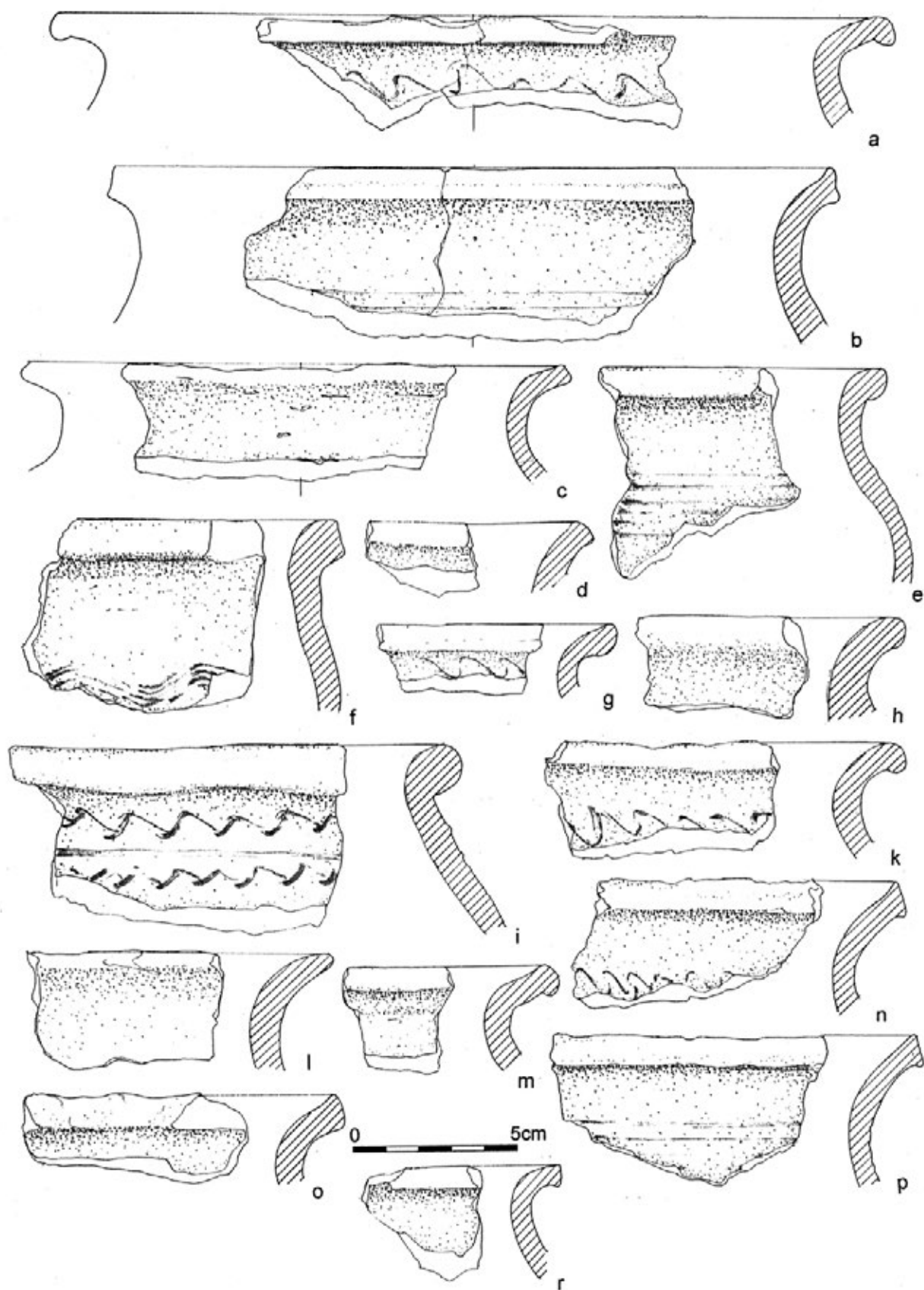

Tabl. XVI. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Ceramika z obiektu 5 (a-A)
 Taf. XVI. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Keramik aus dem Objekt 5 (a-A)

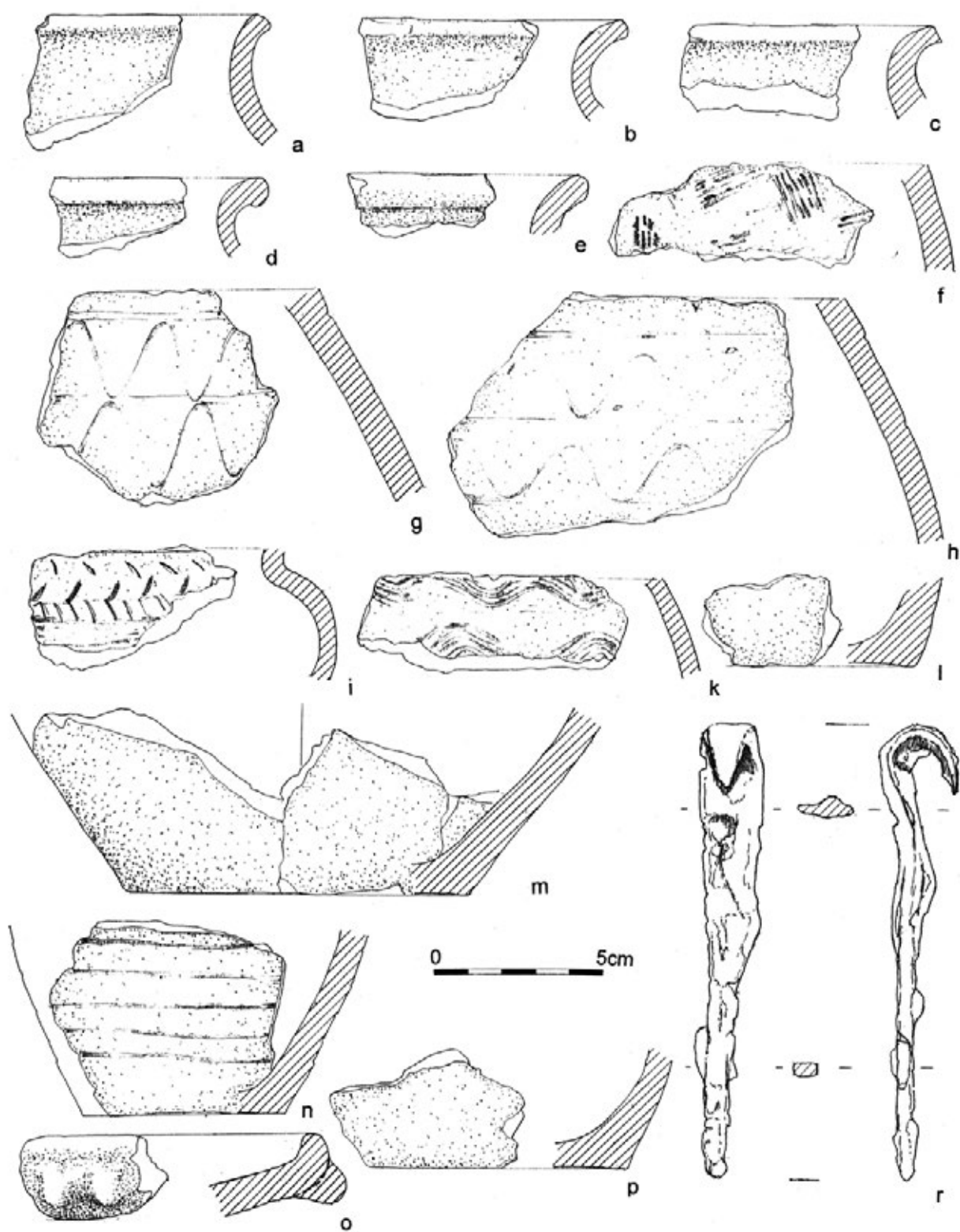
Tabl. XVII. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Obiekty 6, 7, 9–14, 18, 19 oraz zabytki z obiektu 5 (a–d – ceramika, e–f – żelazo). A – rzut i profil obiektu 6; B – rzut i profil obiektu 7; C – rzut i profil obiektu 9; g – ceramika; D – rzut i profil obiektu 10; E – rzut i profil obiektu 19; F – rzut i profil obiektu 18; G – rzut i profil obiektu 13; H – rzut i profil obiektu 14; I – rzut i profil obiektu 12; K – rzut i profil obiektu 11

Taf. XVII. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Objekte 6, 7, 9–14, 18, 19 und Funde aus dem Objekt 5 (a–d – Keramik, e–f – Eisen). A – Grundriss und Profil des Objekts 6; B – Grundriss und Profil des Objekts 7; C – Grundriss und Profil des Objekts 9; g – Keramik; D – Grundriss und Profil des Objekts 10; E – Grundriss und Profil des Objekts 19; F – Grundriss und Profil des Objekts 18; G – Grundriss und Profil des Objekts 13; H – Grundriss und Profil des Objekts 14; I – Grundriss und Profil des Objekts 12; K – Grundriss und Profil des Objekts 11

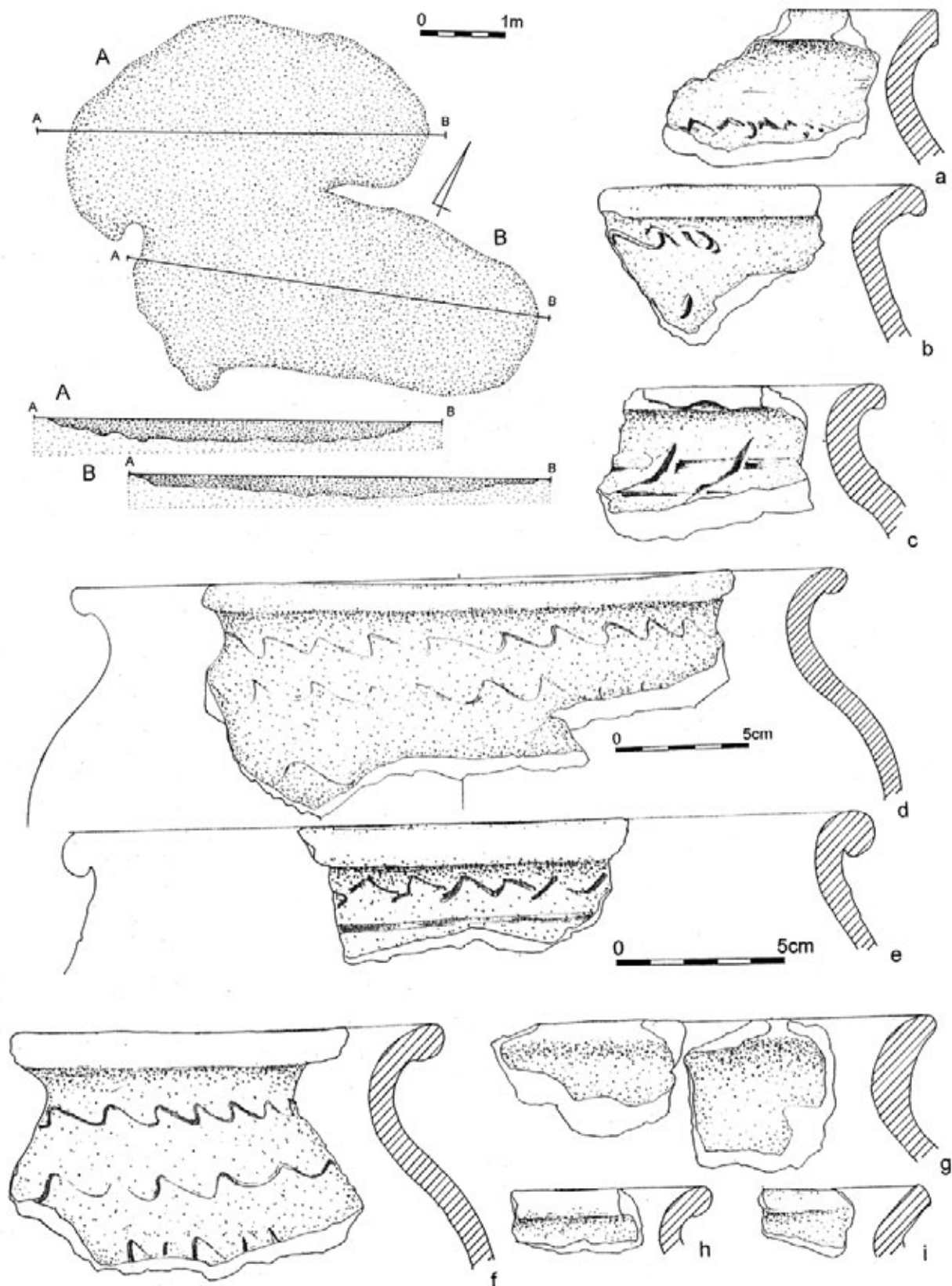

Tabl. XVIII. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Ceramika z obiektu 10 (a-r)

Taf. XVIII. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Keramik aus dem Objekt 10 (a-r)

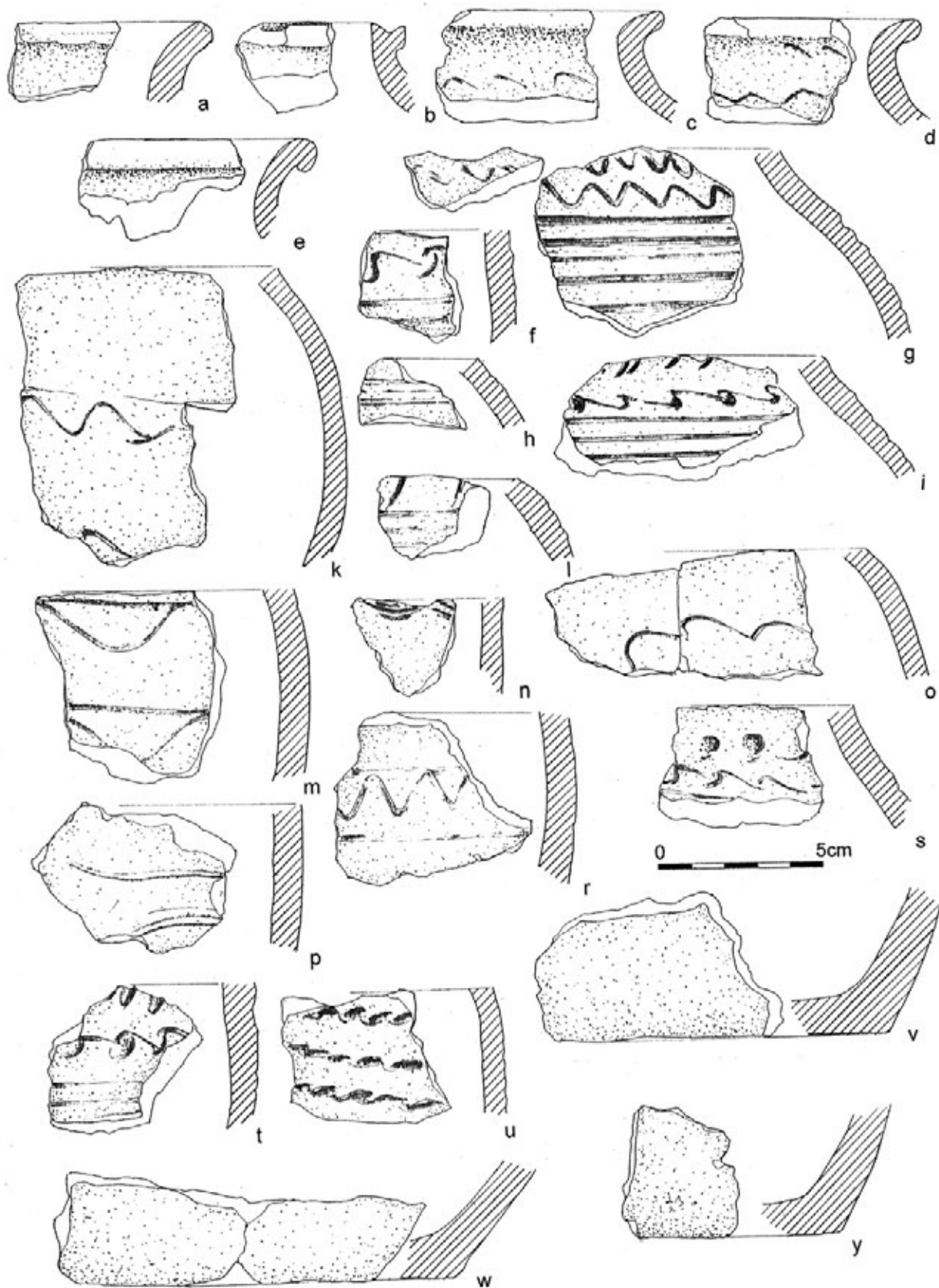

Tabl. XIX. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Zabytki z obiektu 10. a-p – ceramika, r – żelazo
 Taf. XIX. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Funde aus dem Objekt 10. a-p – Keramik, r – Eisen

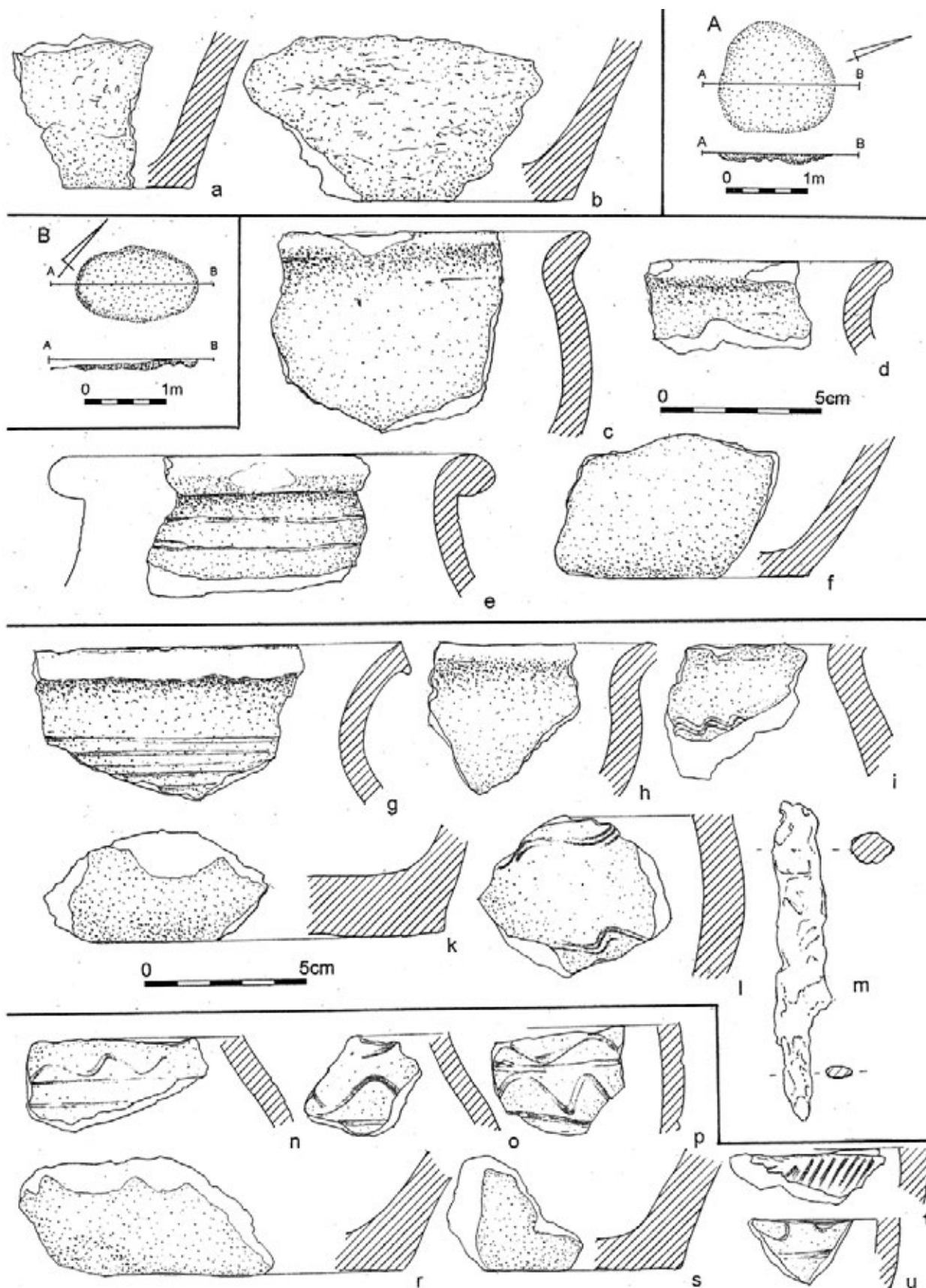

Tabl. XX. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Obiekty 15 (A) i 16 (B) oraz ceramika z obiektu 15 (a-i). A – rzut i profil obiektu 15 (oznaczenia jak na tabl. 13), B – rzut i profil obiektu 16

Taf. XX. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Objekte 15 (A) und 16 (B) und Keramik aus dem Objekt 15 (a-i). A – Grundriss und Profil des Objekts 15 (Bezeichnungen wie auf der Taf. 13), B – Grundriss und Profil des Objekts 16

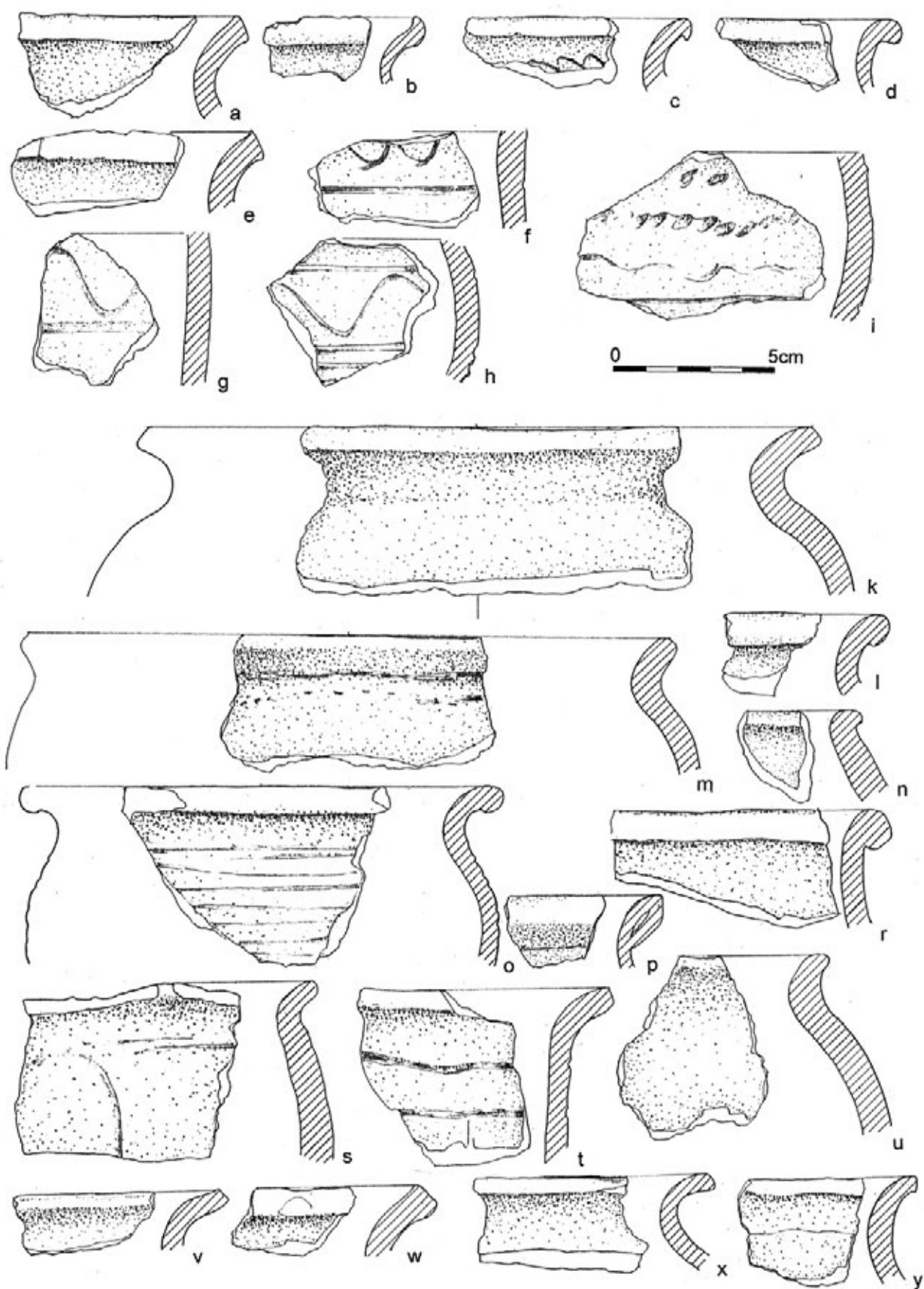

Tabl. XXI. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Ceramika z obiektu 15 (a-y)
 Taf. XXI. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Keramik aus dem Objekt 15 (a-y)

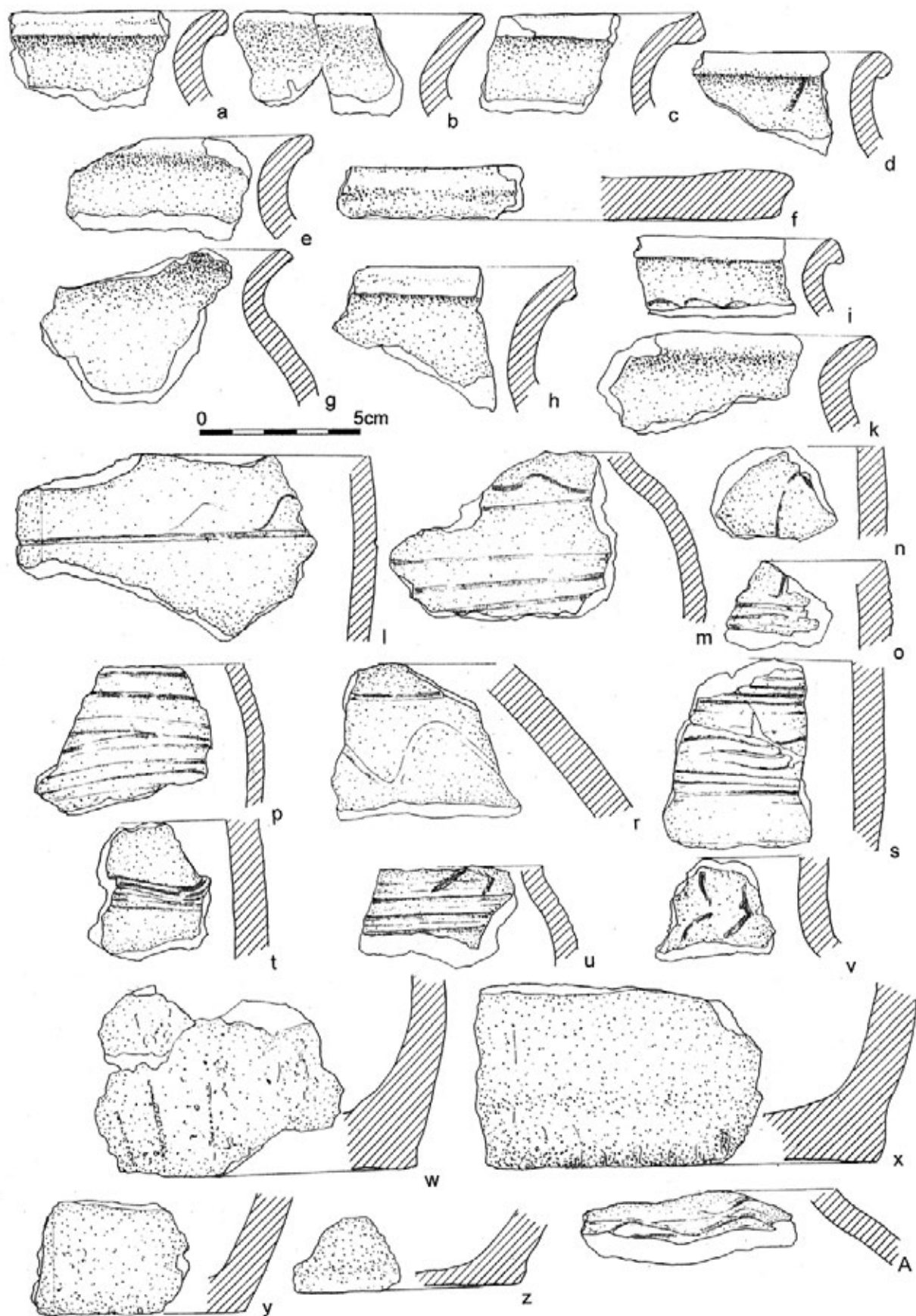
Tabl. XXII. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Obiekty 17 i 19, ceramika z obiektu 15 (a, b) i 16 (c-f) oraz zabytki z humusu na terenie wykopu 1/2008 (g-l – ceramika, m – żelazo) i warstwy akumulacyjnej (poziom B-C; n-u – ceramika). A – rzut i profil obiektu 17; B – rzut i profil obiektu 19

Taf. XXII. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Objekte 17 und 19 und Keramik aus dem Objekt 15 (a, b) und 16 (c-f) wie auch Funde aus der Humuserde im Bereich des Schnitts 1/2008 (g-l – Keramik, m – Eisen) und von der Akkumulationsschicht (Horizont B-C; n-u – Keramik). A – Grundriss und Profil des Objekts 17; B – Grundriss und Profil des Objekts 19

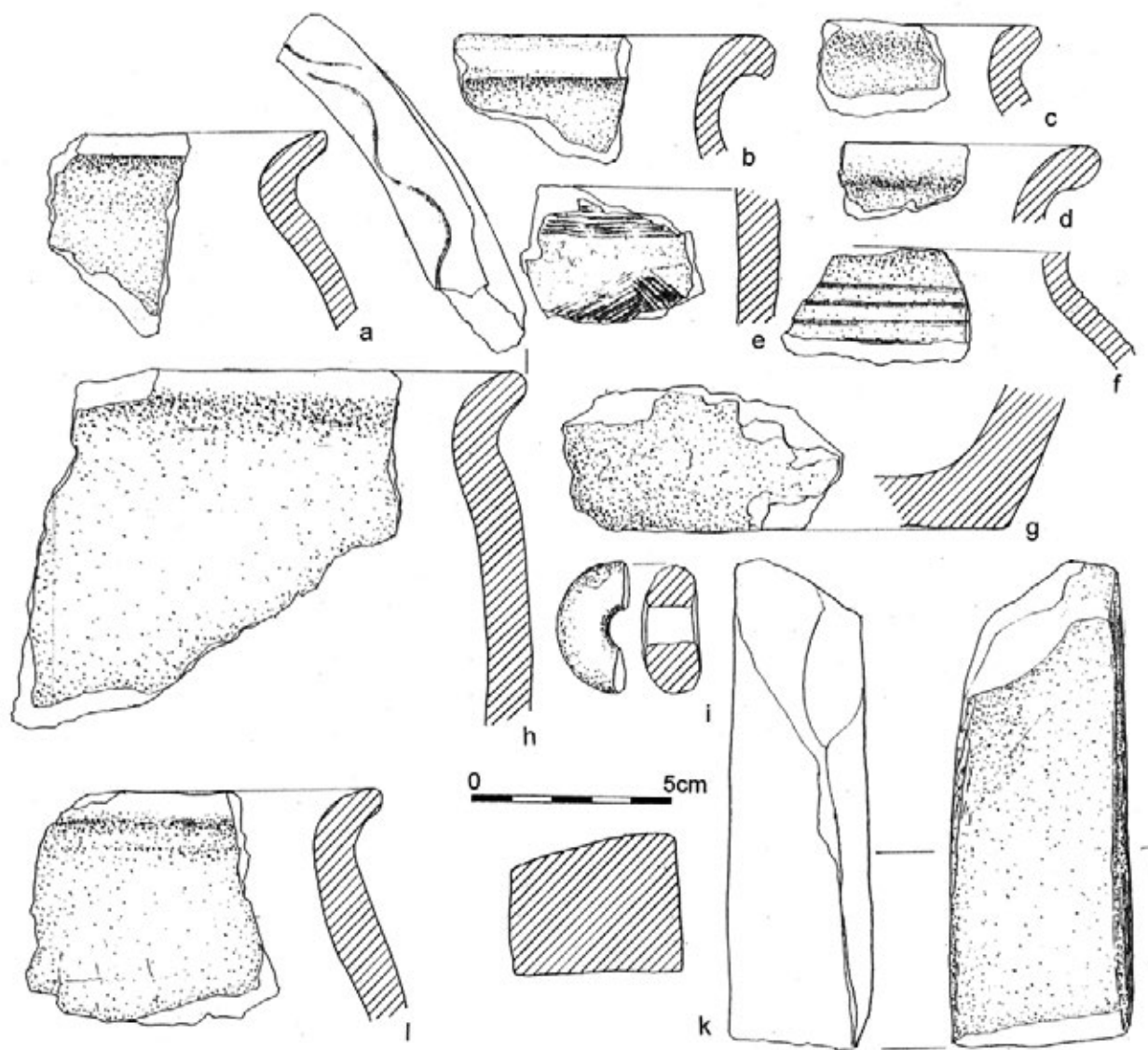
Tabl. XXIII. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Ceramika z warstwy akumulacyjnej na terenie wykopu 1/2008: Poziom B-C (a-i), Poziom C-D (k-y)

Taf. XXIII. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Keramik von der Akkumulationsschicht im Bereich des Schnitts 1/2008: Horizont B-C (a-i) und Horizont C-D (k-y)

Tabl. XXIV. Góra Motyczna, gm. Żyraków, stan. 3. Ceramika z warstwy akumulacyjnej na terenie wykopu 1/2008 oraz humusu na wykopie 2/2008. Poziom C-D wykopu 1/2008 (a-z) i wykopu 2/2008 (A)

Taf. XXIV. Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3. Keramik von der Akkumulationsschicht im Bereich des Schnitts 1/2008 und aus der Humuserde im Bereich des Schnitts 2/2008. Horizont C-D des Schnitts 1/2008 (a-z) und Schnitt 2/2008 (A)

Tabl. XXV. Nagoszyn, gm. Żyraków, zabytki z warstwy akumulacyjnej na stan. 9 (a-k) oraz stan. 10 (l)

Taf. XXV. Nagoszyn, Gde. Żyraków, Funde von der Akkumulationsschicht an der Fundstelle 9 (a-k) und der Fundstelle 10 (l)

Siedlungsmikroregion des Frühmittelalters im Tal des mittleren Laufs von Wisłoka im Lichte der Forschungen 2008

Zusammenfassung

2008 wurden die Ausgrabungen an 4 Fundstellen in der Siedlungsmikroregion aus der mittleren Phase des Frühmittelalters, im Tal des mittleren Laufs von Wisłoka (Brzeźnica, Gde. Dębica, Fst. 36, Góra Motyczna, Gde. Żyraków, Fst. 3, und Nagoszyn, Gde. Żyraków, Fst. 9 und 10) durchgeführt. Die Ausgrabungen an diesen Fundstellen (Karte 1) wurden im Rahmen der Prioritäten des 4 Operationellen Programms „Kulturerbe“, das vom Kultur- und Nationalerbbemister aus den Geldmitteln des Fonds zur Förderung der Kultur finanziert wurde. Das Ergebnis der Forschungen war die Verifikation der Meinungen über den Erhaltungszustand der Fundstellen. Man gewann auch wichtige Informationen über die Struktur der Siedlungsfundstellen, wie auch die Materialien aus der mittleren Phase des Frühmittelalters. Bestätigt wurde eine starke Zerstörung der in verschiedenen Teilen der Siedlungsmikroregion des mittleren Laufs von Wisłoka lokalisierten Fundstellen. An den Fundstellen 36 in Brzeźnica und 3 in Góra Motyczna kamen die Befundoberkanten direkt unter der Humusschicht zum Vorschein, deren Mächtigkeit stellenweise nur kaum über 20 cm betrug. Geringe Mächtigkeit der meisten erforschten Objekte weist darauf hin, dass man hier mit der fortgeschrittenen Destruktion zu tun hat.

Während der Forschungen, die im Herbst 2008 geführt wurden, untersuchte man an 4 erwähnten Fundstellen die Fläche von 5 Aren. Infolgedessen explorierte man 7 wannenförmige oder eingetiefte Objekte, die an den frühmittelalterlichen Fundstellen zahlreich zum Vorschein kommen.

Im Laufe der Forschungen an der Fundstelle 36 in Brzeźnica explorierte man zwei Grabungsschnitte von der Gesamtfläche 1,25 Aren (Taf. I A, B; II–XIV, Fot. 12). Man legte sie an den Stellen an, wo an der Oberfläche die Spuren der durch die Ackerarbeiten zerstörten Objekte mit frühmittelalterlichem Material vorkamen. Man entdeckte und explorierte 4 Objekte,

darunter die Überreste von drei eingetieften Objekten in der Art der wannenförmigen Objekte, die für das Frühmittelalter so charakteristisch waren (Objekte 1, 2 und 4).

An der Fundstelle 3 in Góra Motyczna explorierte man zwei Schnitte mit der Gesamtfläche von 2 Aren (Taf. I C, 15–24, Fot. 3–9) Man entdeckte und explorierte 18 Objekte, darunter 3 urgeschichtliche Gruben (Objekte 1, 2, 9; mindestens zwei von den erwähnten Objekten beinhalten Lausitzer Keramik aus der Früheisenzeit) In der sekundären Ablagerung fand man ein Fragment der Drehscheibenkeramik aus der römischen Eisenzeit. Die Chronologie von 2 Objekten (Pfohlenlöcher 6 und 7) bleibt unbestimmt. In die mittlere Phase des Frühmittelalters werden 13 Objekte, darunter die Überreste von 4 eingetieften Objekten, die den wannenförmigen Objekten ähneln, (Objekte 5, 10, 15, 16) datiert. Neben ihnen fand man 4 Gruben, die in der Nähe der erwähnten Bauten vorkamen und mit ihnen eine funktionale Ganzheit bildeten. Man unterschied auch 5 Pfohlenlöcher.

Die Ergebnisse der Rettungsgrabungen an der Fundstelle 3 in Góra Motyczna lassen annehmen, dass es an dieser Fundstelle eine Siedlung mit lockerer Bebauung gab. Die einzelnen Gehöfte umfassten Wohnobjekte (Objekte 5 und 10) oder Wohn-Wirtschaftsobjekte (z. B. Gebäudekomplex 15 und 16), um die herum Gruben und Pfohlenlöcher zum Vorschein kamen.

An der Fundstelle 9 in Nagoszyn explorierte man auf der Fläche von 1 Ar eine Akkumulationsschicht von der Dichte bis 70 cm, die zahlreiche Fragmente der frühmittelalterlichen und urgeschichtlichen Keramik aufwies (Taf. XXV: a–k). An der Fundstelle 10 auch in Nagoszyn kam auf der erforschten Fläche von 0,75 Aren nur die Akkumulationsschicht von der Mächtigkeit bis 30 cm (Taf. XXV: l, Fot. 10) vor.